

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สถิติการเกิดโรคต่างๆจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึงผลกระทบต่อสุขภาพในแต่ละด้าน เพื่อให้เห็นภาพรวมสุขภาพของประชาชนในตำบลพะตงและแนวโน้มสุขภาพในช่วงเวลาที่ผ่านมา โดยเปรียบเทียบสุขภาพของประชาชนในระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัดและระดับประเทศ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางสุขภาพ ซึ่งอาจเกี่ยวเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ตำบลพะตง โดยในการศึกษานี้ได้ทำการรวบรวมข้อมูลและแนวโน้มสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ตำบลพะตง จากข้อมูลผู้ป่วยนอกด้วยโรคต่างๆที่น่าจะเกี่ยวข้องกับการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรม จากโรงพยาบาลหาดใหญ่ โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ฯ ตำบลพะตง และข้อมูลสุขภาพจากแหล่งต่างๆที่เกี่ยวข้องในช่วง พ.ศ. 2535 จนถึง พ.ศ. 2547 เพื่อให้เห็นแนวโน้มของอัตราผู้ป่วยในแต่ละโรค อย่างไรก็ตาม การศึกษาข้อมูลในส่วนนี้เป็นเพียงการตั้ง สมมุติฐานเบื้องต้นเท่านั้น มิใช่บทสรุปสุดท้าย เพราะอัตราผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในมิใช่ดัชนีชี้วัดสุขภาพโดยแท้จริง เนื่องจากมีความเกี่ยวพันกับปัจจัยอื่นๆที่นอกเหนือจากสุขภาพการเจ็บป่วย เช่น การประกันสุขภาพ การเข้าถึงบริการของประชาชน

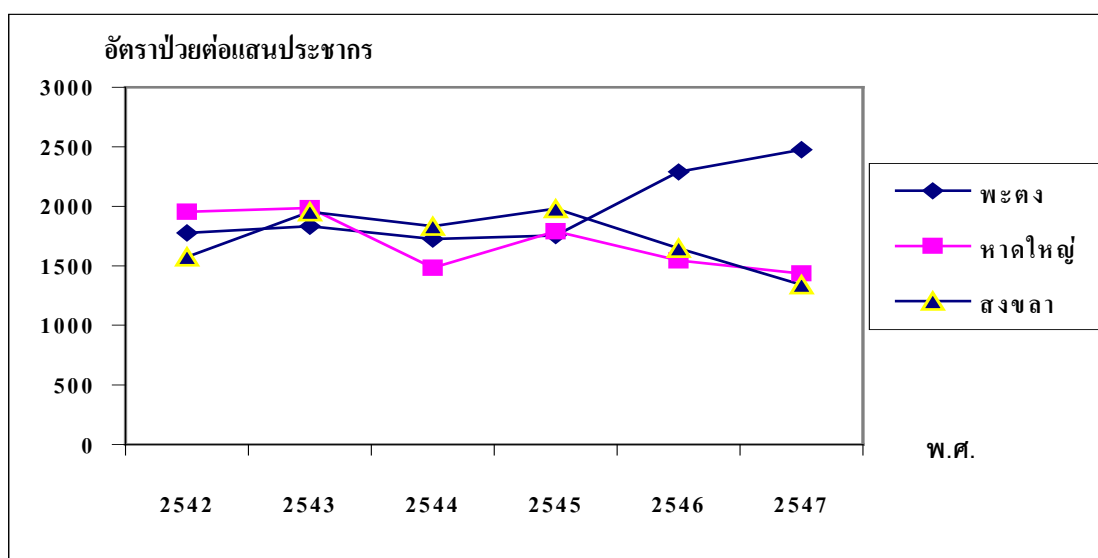
ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอภาพรวมของผลกระทบต่อสุขภาพในแต่ละด้าน ทั้งจากการศึกษาเชิงคุณภาพและการศึกษาเชิงปริมาณ และการศึกษาข้อมูลสถิติจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผลสรุปของขอบเขตและความเป็นไปได้ถึงผลกระทบต่อสุขภาพจากการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ตำบลพะตงในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ผลกระทบสุขภาพทางกาย

1.1 การศึกษาเชิงปริมาณ

ข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1.1 ความเจ็บป่วยด้วยโรกระบบทางเดินอาหาร เช่น โรคอุจจาระร่วง

ภาพที่ 12 อัตราป่วยต่อแสนประชากรด้วยโรคอุจจาระร่วง ตำบลพะตง ปี 2542-2547

ที่มา: สถิติข้อมูลผู้ป่วยนอกสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ฯ ตำบลพะตง

สถิติข้อมูลผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลหาดใหญ่ งานเวชสารสนเทศ

สถิติข้อมูลสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา

จากภาพที่ 12 พบว่าอัตราป่วยโรคอุจจาระร่วงต่อประชากรแสนคน ในพื้นที่ตำบลพะตงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2545-2547 เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราป่วยโรคอุจจาระร่วงต่อประชากรแสนคนของอำเภอหาดใหญ่ และจังหวัดสงขลาในปีเดียวกัน อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลดังกล่าว ไม่สามารถทำนายได้ว่า อัตราการป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงในพื้นที่ตำบลพะตงนั้น มีผลมาจากการเพิ่มขึ้นของโรงงานในพื้นที่ตำบลพะตง เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมมีการเพิ่มในช่วง พ.ศ.2532-2538 หากแต่ในช่วงเวลาดังกล่าวไม่สามารถเก็บข้อมูลอัตราป่วยได้ เนื่องจากไม่มีการบันทึกข้อมูลเป็นระบบคอมพิวเตอร์

1.1.2 ความเจ็บป่วยด้วยอุบัติเหตุจากการทำงาน

ตารางที่ 7 อัตราการตายอัตราทุพพลภาพ และอัตราการสูญเสียอวัยวะบางส่วน ตำบลพะตง และของประเทศด้วยอุบัติเหตุจากการทำงาน

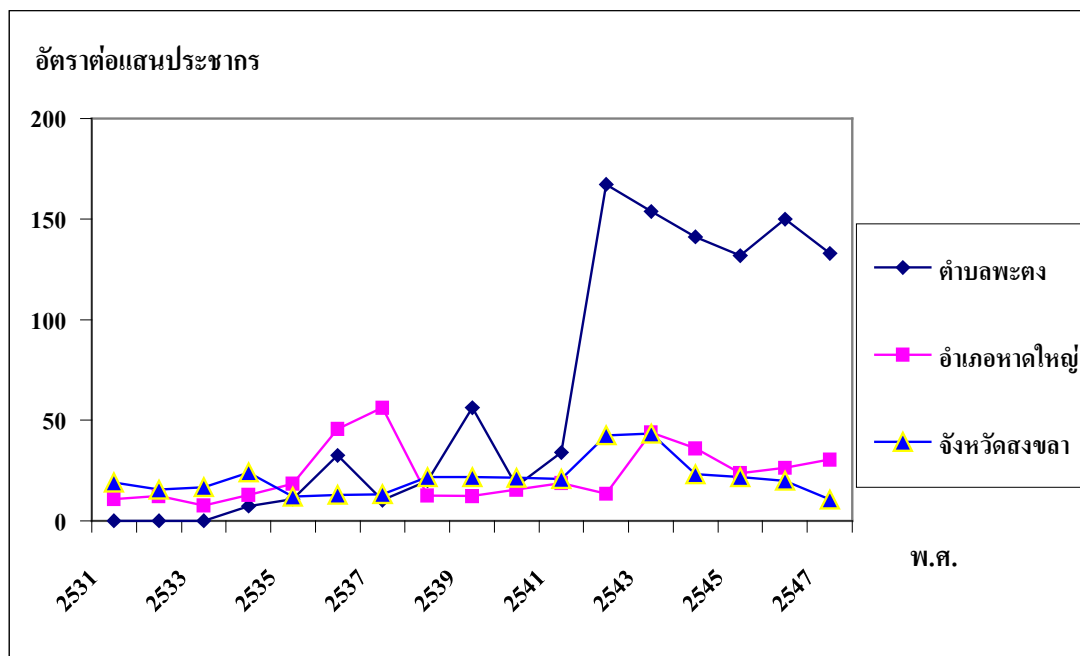
พ.ศ.	อัตรา(ต่อแสนประชากร)					
	ตาย		ทุพพลภาพ		สูญเสียอวัยวะ	
	ประเทศ	พะตง	ประเทศ	พะตง	ประเทศ	พะตง
2536	29.2	12.5	0.3	0.13	161.9	43.1
2537	19.2	11.5	0.3	0.19	103.7	46.6
2538	19.2	13.5	0.3	0.15	111.5	43.9
2539	17.7	13.4	0.3	0.31	92.9	54.2
2540	17	15.6	0.5	0.24	86.6	59.4
2541	14.6	12.1	0.4	0.11	68.5	41.3
2542	22.4	16.1	0.9	0.25	95.2	57.2
2543	30.9	16.7	0.7	0.32	70.7	54.6
2544	18.8	15.5	0.3	0.16	77.8	57.4
2545	24.5	18.8	0.5	0.19	66.5	64.5
2546	26.3	19.7	0.7	0.31	83.9	78.5

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม โรงพยาบาลหาดใหญ่

จากตารางที่ 7 พบว่าในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา มีรายงานการประสบอันตรายจากการทำงานในข่ายกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคมเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ยกเว้นการลดลงใน พ.ศ. 2540 ที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจและลดลงอย่างมากใน พ.ศ. 2541 หลังจากวิกฤตเศรษฐกิจที่มีการเลิกกิจการและลดการจ้างงานลง

เมื่อเปรียบเทียบกับระบบข้อมูลการประสบอันตรายจากการทำงาน ระบบข้อมูลการรายงานโรคหรือการเจ็บป่วยจากการทำงาน พบว่าระบบข้อมูลการรายงานโรคหรือการเจ็บป่วยจากการทำงานนั้นมีปัญหาในเรื่องการดำเนินงานอย่างมาก แม้จะมีกฎหมายคุ้มครองแรงงานที่ว่าด้วยโรคซึ่งเกี่ยวเนื่องจากการทำงานกำหนดไว้รวม 22 ประเภท แต่พบว่ามีรายงานโรคจากการวินิจฉัยน้อยมาก และยังมีข้อโต้แย้งตลอดจนความไม่ชัดเจนในการวินิจฉัยโรค

1.1.3 ความเจ็บป่วยด้วยโรคติดเชื้อ เช่น โรคเอดส์

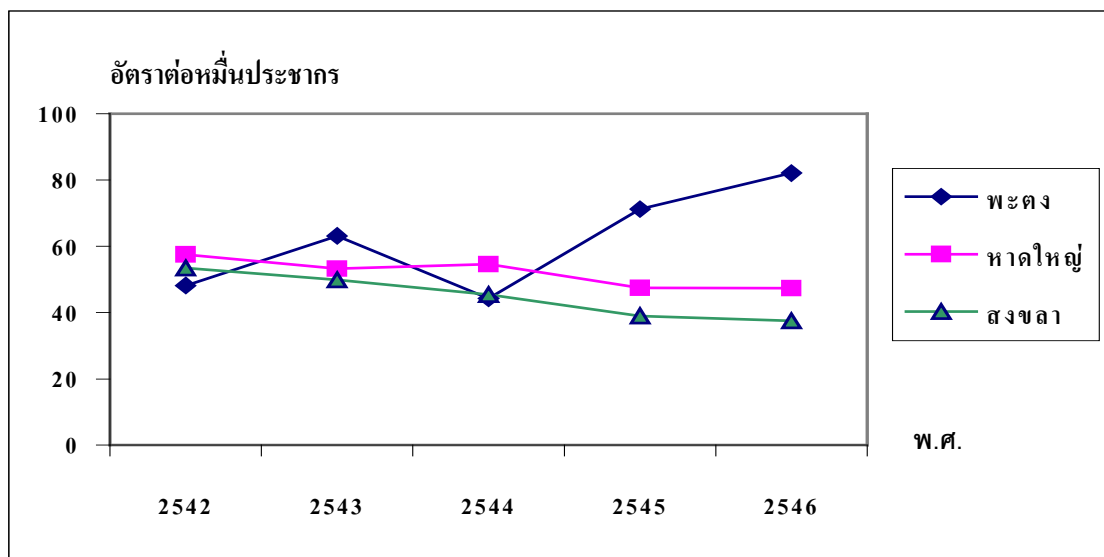
ภาพที่ 13 อัตราป่วยต่อแสนประชากรด้วยโรคเอดส์ ของ ต.พะตง อ.หาดใหญ่ และจ.สงขลา

พ.ศ. 2531-2547

ที่มา : สถิติข้อมูลผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลหาดใหญ่ งานเวชสารสนเทศ และ รายงานระบาดวิทยาสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา

จากภาพที่ 13 พบว่าอัตราป่วยต่อแสนประชากรด้วยโรคเอดส์ ในพื้นที่ตำบลพะตงเมื่อเปรียบเทียบกับอำเภอหาดใหญ่และจังหวัดสงขลา พบว่าตำบลพะตงมีแนวโน้มการเกิดโรคในอัตราที่สูงกว่าอำเภอหาดใหญ่ และจังหวัดสงขลา ตั้งแต่ พ.ศ. 2541 เป็นต้นมาอย่างชัดเจน แม้การเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ตำบลพะตงจะมีการเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนในช่วงปี 2536 แต่ผลกระทบสะสมที่เกิดจากการเคลื่อนย้ายประชากรในกลุ่มวัยแรงงานที่มารับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมอาจส่งผลให้อัตราการป่วยด้วยโรคเอดส์ในพื้นที่พะตงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

1.1.4 ความเจ็บป่วยด้วยอุบัติเหตุจากการจราจรและการขนส่ง

ภาพที่ 14 อัตราป่วยต่อหมื่นประชากรด้วยอุบัติเหตุจราจรในพื้นที่ตำบลพะตง ปี 2542-4546
ที่มา : สถิติข้อมูลผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลหาดใหญ่ งานเวชสารสนเทศ

จากภาพที่ 14 พบว่าอัตราการเกิดอุบัติเหตุจราจรในพื้นที่ตำบลพะตงมีแนวโน้มสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับอำเภอหาดใหญ่และจังหวัดสงขลา

1.1.5 ความเจ็บป่วยด้วยโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

1.1.5.1 โรคปอดและทางเดินหายใจ เช่น โรคปอดจากฝุ่นหิน

1.1.5.2 โรคเหตุสภาวะทางกายภาพ เช่น โรคการได้ยินเสื่อมเหตุเสียงดัง

1.1.5.3 โรคผิวหนัง เช่น โรคผิวหนังอักเสบจากการสัมผัส

1.1.5.4 โรคกระดูกและกล้ามเนื้อ เช่น โรคปวดหลังเหตุอาชีพ

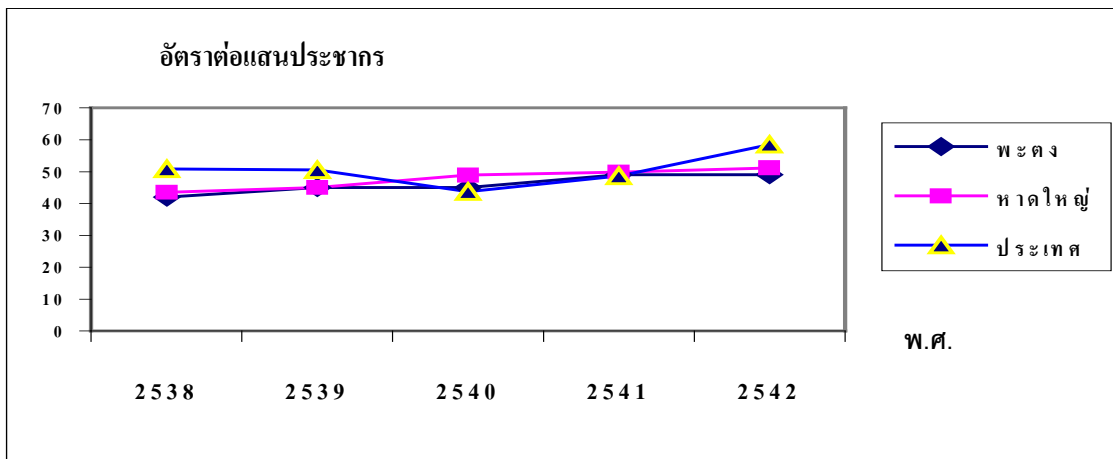
1.1.5.5 โรคพิษโลหะหนัก เช่น โรคพิษแคดเมียม

1.1.5.6 โรคพิษเหตุสารระเหยและสารทำลาย เช่น โรคพิษเบนซีน โรคพิษโทลูอีน โรคพิษสไตรีน

1.1.5.7 โรคพิษจากก๊าซ เช่น โรคพิษแอมโมเนีย

สำหรับความเจ็บป่วยด้วยโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม จากการเก็บข้อมูลรายงาน 506/2 ของโรงพยาบาลหาดใหญ่ในช่วงปี พ.ศ.2537-2547 นั้นไม่มีการรายงานโรคจากการประกอบอาชีพและวินิจฉัยโรค

1.1.6 ความเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็ง

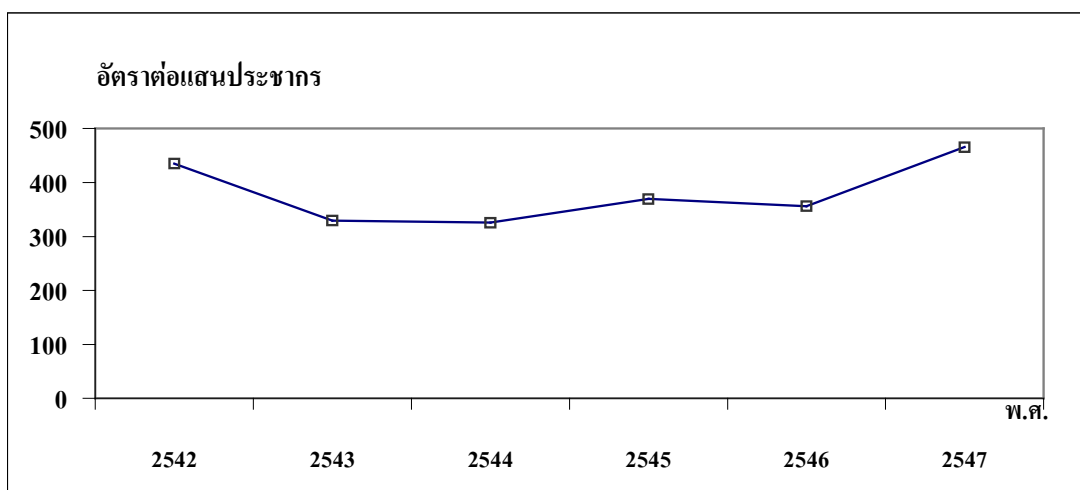
ภาพที่ 15 อัตราป่วยต่อแสนประชากรด้วยโรคมะเร็ง ตำบลพะตง ปี 2538-2542

ที่มา : สถิติข้อมูลผู้ป่วยมะเร็งโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ ปี 2538-2542

สถิติข้อมูล กระทรวงสาธารณสุข

จากภาพที่ 15 พบว่าแนวโน้มอัตราป่วยด้วยโรคมะเร็งของพื้นที่ตำบลพะตงมีแนวโน้มไม่แตกต่างกับอัตราป่วยด้วยโรคมะเร็งของอำเภอหาดใหญ่ และของประเทศ

1.1.7 ความเจ็บป่วยด้วยโรคนิว

ภาพที่ 16 อัตราป่วยต่อแสนประชากรด้วยโรคนิวในไต ตำบลพะตง ปี 2542-2547

ที่มา : สถิติข้อมูลผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลหาดใหญ่ งานเวชสารสนเทศ

จากภาพที่ 16 พบว่าโรคนิวในไต ของตำบลพะตงพบว่ามีแนวโน้มไม่ชัดเจน

1.1.8 ภาวะโภชนาการ เช่น ทูพโภชนาการ โภชนาการเกิน

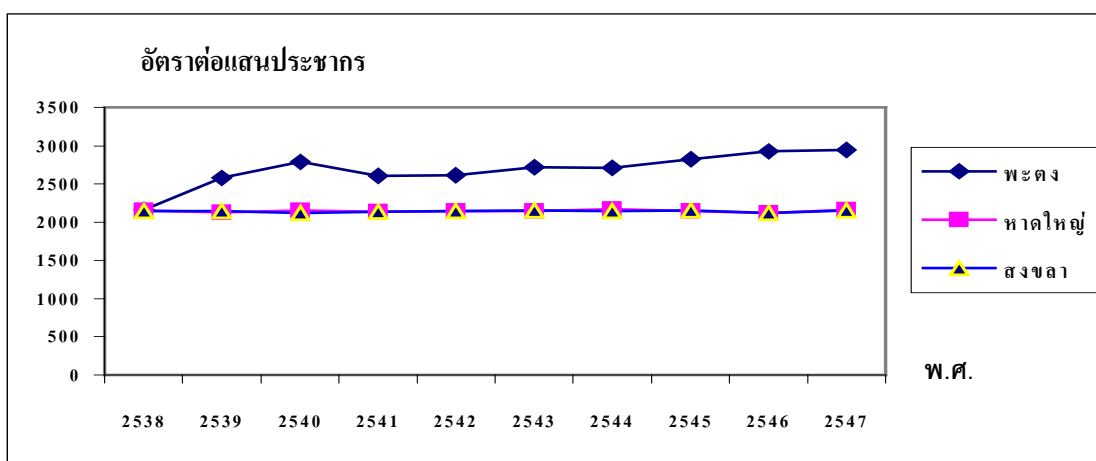
ตารางที่ 8 แสดงภาวะโภชนาการเด็กอายุ 0-72 เดือน ของตำบลพะตง ปี พ.ศ. 2540-2546

ปี พ.ศ.	ภาวะโภชนาการของเด็กที่ซั่งน้ำหนัก				
	%น้ำหนักตามเกณฑ์	%น้ำหนักค่อนข้างน้อย	%น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์	%น้ำหนักค่อนข้างมาก	%น้ำหนักมากเกินไป
	เกณฑ์	ข้างน้อย	กว่าเกณฑ์	ข้างมาก	มากเกินไป
2540	88.89	3.70	3.70	0	3.7
2541	78.95	10.53	0	5.26	5.26
2542	77.78	0	0	11.11	11.11
2543	73.85	9.23	6.92	3.08	6.92
2544	72.22	11.11	0	0	16.67
2545	71.68	4.42	9.73	4.42	9.73
2546	66.67	0	0	20.00	13.33

ที่มา : รายงานเฝ้าระวังและติดตามภาวะโภชนาการเด็กอายุ 0-72 เดือน สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ฯ ตำบลพะตง

จากตารางที่ 8 พบว่าภาวะโภชนาการเด็ก 0-72 เดือน มีแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มขึ้นของเด็กที่มีน้ำหนักน้อยและน้ำหนักมากเกินไปมาตรฐานในแต่ละปี สามารถอธิบายได้ถึงพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่เปลี่ยนไป

1.1.9 โรคระบบทางเดินหายใจ

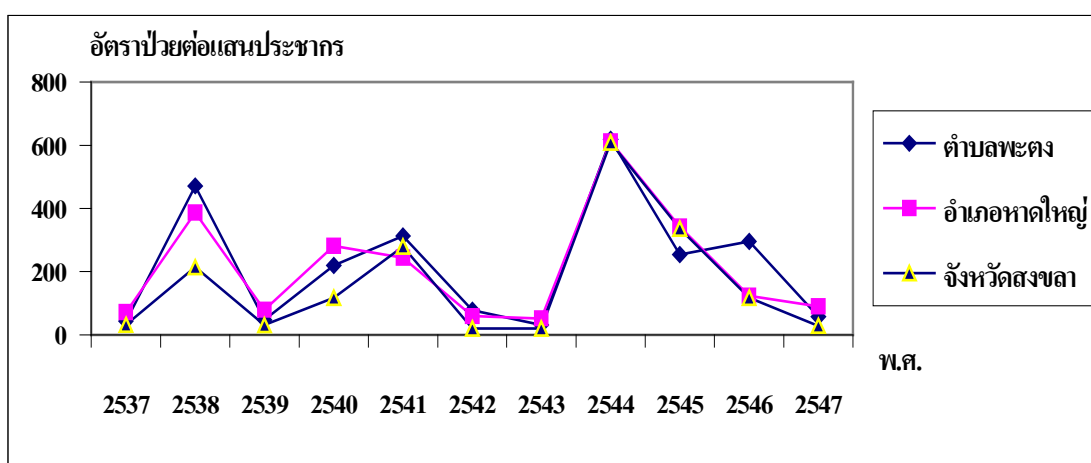

ภาพที่ 17 อัตราป่วยต่อแสนประชากรด้วยโรคระบบทางเดินหายใจเปรียบเทียบระหว่างตำบล พะตง อำเภอหาดใหญ่ และจังหวัดสงขลา

ที่มา : สถิติข้อมูลผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลหาดใหญ่ งานเวชสารสนเทศ

จากภาพที่ 17 แสดงอัตราการป่วยต่อประชากรแสนคน ด้วยโรคระบบทางเดินหายใจเปรียบเทียบในระดับอำเภอภาคใหญ่และระดับจังหวัด พบว่าแนวโน้มของอัตราการป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจในพื้นที่ตำบลพะตงมีแนวโน้มสูงกว่าอัตราการป่วยของอำเภอภาคใหญ่และจังหวัดสงขลา

1.1.10 โรคไข้เลือดออก

ภาพที่ 18 อัตราการป่วยต่อแสนประชากรด้วยโรคไข้เลือดออก เปรียบเทียบ ต.พะตง อ.ภาคใหญ่ และ จ.สงขลา ปี 2537-2547

ที่มา : รายงานระบบาตวิทยาสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา และเขต 12

จากภาพที่ 18 ที่แสดงอัตราการป่วยต่อประชากรแสนคน ด้วยโรคไข้เลือดออกเปรียบเทียบในระดับอำเภอภาคใหญ่และระดับจังหวัด พบว่าแนวโน้มของอัตราการป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกในพื้นที่ตำบลพะตงมีค่าไม่แตกต่างกับแนวโน้มอัตราการป่วยของอำเภอภาคใหญ่และจังหวัดสงขลา

1.2 การศึกษาเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการเก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์จากกลุ่มบุคคล และจากการสนทนากลุ่มย่อยที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในระเบียบวิธีวิจัยของบทที่ 3 โดยจะนำเสนอแยกเป็นข้อๆ ดังนี้

1.2.1 โรคระบบทางเดินอาหาร เช่น อาหารเป็นพิษ โรคอุจจาระร่วง

พบว่าโรคอุจจาระร่วงในตำบลพะตงน่าจะมีจำนวนผู้ป่วยมากขึ้น เนื่องมาจากการมีความหลากหลายในอาหารมากขึ้น ปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้นที่สามารถเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อ

โรคจนทำให้เกิดการแพร่กระจายเชื้อโรค ดังผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตั้งข้อสังเกต “จากการที่มีคนอาศัยอยู่กันมาก ความหลากหลายในเรื่องของอาหารก็มีมาก การดูแลสุขภาพ และความสะอาดของอาหารการกินก็ลดลง” (ผู้นำชุมชนคนที่ 2 (สัมภาษณ์) 11 กุมภาพันธ์ 2547) และข้อสนับสนุน ที่ว่า “โรคอุจจาระร่วงเพิ่มมากขึ้นจากการที่คนอีสานมากซึ่งมักชอบกินอาหารสุกๆ ดิบๆ การปรุงที่ไม่สะอาดพอ ตลอดจนการทิ้งขยะปนเปื้อนเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรค” (ประชาชนทั่วไปคนที่ 2 (สัมภาษณ์) 11 กุมภาพันธ์ 2547)

1.2.2 อุบัติเหตุจากการทำงาน

ผู้ให้สัมภาษณ์ตั้งข้อสังเกตว่าผลจากการพัฒนาอุตสาหกรรม ส่งผลให้ประชากรวัยแรงงานเคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาการบาดเจ็บและเกิดโรคจากการประกอบอาชีพมากมาย “แม้มีข้อจำกัดว่าข้อมูลที่รวบรวมได้นั้น ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ใช้แรงงานที่อยู่ในกองทุนและเครือข่ายกองทุนทดแทนบางส่วน น่าจะมีผู้ประสบอันตรายอีกจำนวนมากที่ไม่ได้รายงาน เช่นกรณีการบาดเจ็บเล็กๆ น้อยๆ หรือบาดเจ็บร้ายแรงแต่สามารถตกลงกับนายจ้างได้” (เจ้าหน้าที่ของรัฐคนที่ 4 (สัมภาษณ์) 15 กุมภาพันธ์ 2547)

1.2.3 โรคเอดส์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต่างระบุและคาดการณ์ว่า อัตราการป่วยและการตายด้วยโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์น่าจะมีแนวโน้มมากขึ้น เป็นผลสืบเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ตำบลพะตง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลจากการเคลื่อนย้ายประชากรเข้ามาอาศัยในพื้นที่ตำบลพะตงเพื่อเข้ามารับจ้างเป็นแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม โดยได้ตั้งสังเกตว่า “ตำบลพะตงหลังจากมีโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น พบว่ามีสถานบันเทิงเกิดขึ้นมากมายเพื่อรองรับความต้องการของคนกลุ่มวัยแรงงานเป็นสำคัญ สังเกตได้จากจำนวนร้านคาราโอเกะที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว” (ผู้นำชุมชนคนที่ 5 (สัมภาษณ์) 10 มีนาคม 2547) และข้อสังเกตที่ว่า “โรคเอดส์และโรคทางเพศสัมพันธ์น่าจะมีมากขึ้น สังเกตได้จากจำนวนสถานบันเทิง ร้านคาราโอเกะ เพิ่มขึ้นเพื่อรองรับคนกลุ่มแรงงาน ซึ่งบางครั้งอาจมีการแฝงการค้าประเวณีด้วย” (ผู้นำชุมชนคนที่ 2 (สัมภาษณ์) 11 กุมภาพันธ์ 2547) “เด็กในโรงงานช่วงสิ้นเดือน เงินเดือนออกก็เมามาขาย พาเกินเที่ยว ขาดสติและขาดการป้องกันตัว” (แรงงานรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมคนที่ 2 (สัมภาษณ์) 10 มีนาคม 2547) ทั้งหมดที่กล่าวมานั้น สามารถยืนยันได้ว่าการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ตำบลพะตงส่งผลกระทบต่อ การเพิ่มจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเอดส์มากขึ้น ข้อมูลการป่วยด้วยโรคเอดส์เป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนผลของการพัฒนาที่มีการเคลื่อนย้ายประชากรในระดับแรงงาน

1.2.4 อุบัติเหตุจากการจราจร

ผู้ให้ข้อมูลต่างตั้งข้อสังเกตว่า การเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมส่งผลให้จำนวนยานพาหนะชนิดต่างๆเพิ่มมากขึ้น ทั้งจากรถที่บรรทุกสินค้าและรถของพนักงานของโรงงาน ทำให้เกิดการจราจรที่คับคั่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่เปลี่ยนเวรการทำงานของพนักงาน คุณภาพของถนนที่เสื่อมโทรมลง ส่งผลให้มีการใช้เวลาในท้องถนนมากขึ้น โอกาสการเกิดอุบัติเหตุจึงมีมากขึ้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต่างระบุว่า “จำนวนการเกิดอุบัติเหตุจากการจราจรในพื้นที่ตำบลพะตงมีจำนวนสูงขึ้นอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงหลังการเปลี่ยนกะของโรงงานและโรงเรียน ซึ่งเป็นจุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยที่สุด (สนทนากลุ่มผู้นำชุมชน, 3 มีนาคม 2547)”

1.2.5 โรคจากการประกอบอาชีพ

ผู้ให้ข้อมูลต่างระบุว่า โรคที่เกิดขึ้นจากการประกอบอาชีพในโรงงานนั้นพบมากขึ้น เช่น โรคปวดเมื่อยจากการทำงาน โรคผื่นแพ้ผิวหนัง โรคระบบทางเดินหายใจ โดยผู้ให้ข้อมูลที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมได้เล่าว่า “ตอนนี้บางโรงงานอุตสาหกรรมลดต้นทุนการผลิตเปลี่ยนการใช้น้ำมันเตามาใช้ไม้พินแทน ทำให้มีเขม่ามาก บางครั้งหายใจไม่ออก แน่นหน้าอก” และ “ทำงานกับสารเคมีในโรงงานผลิตน้ำยางขึ้น กลิ่นฉุนจนแน่นหน้าอก แสบตาแสบจมูก บางคนเป็นลมไปก็มี หรือบางคนต้องย้ายแผนกหรือลาออก” (สนทนากลุ่มประชาชนทั่วไป, 11 มีนาคม 2547)

1.2.6 ความเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็ง

ผลกระทบในเรื่องความเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็งนั้น มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่าน่าจะมีมากขึ้นจากการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตในขั้นตอนต่างๆของโรงงานอุตสาหกรรม มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า “สารระเหย สารเคมีต่างๆที่ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมนั้น ย่อมมีโอกาสหรือมีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพด้านต่างๆ และการเกิดมะเร็งจากการใช้สารเคมีบางชนิดนั้น ต้องใช้เวลาในการสะสมเพื่อให้ร่างกายทำปฏิกิริยาต่อต้านในระยะเวลาที่นานพอสมควรจึงจะแสดงอาการ คาดว่าในอนาคตจะต้องพบผู้ป่วยมากขึ้น” (สนทนากลุ่มผู้นำชุมชน, 3 มีนาคม 2547)

1.2.7 โรคนี้ว์

พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ยังไม่ได้กล่าวถึงและระบุแน่ชัดมากนัก

1.2.8 ภาวะโภชนาการ

ระดับภาวะโภชนาการของเด็กที่ต้องเคลื่อนย้ายตามผู้ปกครองมาทำงานรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมนั้น มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า “เด็กที่ต้องย้ายตามผู้ปกครองมาอยู่ที่ชุมชนแออัด ทำให้ต้องประหยัดเรื่องรายได้ของผู้ปกครองส่งผลให้เด็กเหล่านี้มักได้รับสารอาหารที่ไม่เพียงพอในแต่ละวัน” “สังเกตว่านักเรียนที่ขาดสารอาหารส่วนใหญ่ในโรงเรียนมักเป็นนักเรียนที่ติดตามผู้

ปกครองและย้ายมาจากที่อื่น ส่วนเด็กในพื้นที่เองมักจะมึนน้ำหนักรวมมากกว่าเกณฑ์” (เจ้าหน้าที่รัฐคนที่ 1 (สัมภาษณ์) 18 มีนาคม 2547)

1.2.9 โรคระบบทางเดินหายใจ

ผลกระทบต่อสุขภาพทางกายที่สำคัญที่เกิดขึ้น เมื่อมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นในพื้นที่ตำบลพะตงนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า โรคที่เป็นปัญหาสำคัญคือโรคระบบทางเดินหายใจ กลุ่มอาการภูมิแพ้ ผื่นแพ้ที่ผิวหนังที่มักพบมากในผู้ที่อาศัยอยู่ใกล้กับโรงงานอุตสาหกรรม โดยระบุว่า “การได้รับฝุ่นละอองจากโรงงาน โดยเฉพาะบ้านที่อยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรม สังเกตได้จากผ้าที่ตากทิ้งไว้สามารถปิดฝุ่นออกได้เป็นจำนวนมาก” และ “อาการป่วยด้วยโรคภูมิแพ้จะบ่งชี้ขึ้นหลังจากย้ายมาอยู่ใกล้กับโรงงานอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในช่วงเวลากลางวัน ที่โรงงานมักปล่อยควันมากกว่าตอนกลางวันเคยมีอาการป่วยด้วยโรคภูมิแพ้ที่ผิวหนัง เมื่อย้ายเข้าอยู่ที่พะตงใหม่ๆ อาการป่วยก็รุนแรงมากขึ้น ในช่วงปีแรกๆ ทรมานมาก แสบจมูกและแน่นหน้าอก เพราะมีฝุ่นมาก ฝุ่นจะลอยมาติดตามตู้ เสื้อผ้า ต้องทำความสะอาดเช้า เย็น เพื่อนบ้านที่เข้าไปทำงานในโรงงานเล่าว่า เป็นฝุ่นที่เกิดจากโรงงาน” (ประชาชนทั่วไปคนที่ 3 (สัมภาษณ์) 11 มีนาคม 2547) และข้อสนับสนุนที่ว่า “เนื่องจากอายุมากแล้ว การได้รับฝุ่นละออง จากควันไฟ ไอละออง ทำให้ตัวเองและสมาชิกในครอบครัวมีอาการป่วยเป็นโรคหอบหืดมากขึ้น” (ประชาชนทั่วไปคนที่ 6 (สัมภาษณ์) 19 มีนาคม 2547)

1.2.10 โรคไข้เลือดออก

ความเห็นโดยส่วนใหญ่ของผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า การป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกในพื้นที่ตำบลพะตง มีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งสาเหตุหลักที่สำคัญคือ การมีแหล่งเพาะพันธุ์ยุงที่มีมากขึ้น ส่งผลให้มีการแพร่ระบาดได้รวดเร็วมากขึ้นเนื่องจากการเพิ่มจำนวนประชาชน อย่างไรก็ตามการเจ็บป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกมีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อการแพร่ระบาด เช่น การมีแหล่งน้ำขัง กุระบายน้ำที่อุดตันเป็นแหล่งน้ำขังและแหล่งเพาะพันธุ์ยุงที่เป็นพาหะนำโรค (สนทนากลุ่มผู้นำชุมชน, 18 มีนาคม 2547)

1.2.11 โรคผิวหนัง

ผู้ให้ข้อมูลตั้งข้อสังเกตว่า อาการป่วยด้วยโรคผิวหนังก็เป็นอีกโรคหนึ่งที่พบเห็นได้บ่อยขึ้นในผู้ที่อยู่ในชุมชนและทำงานรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม “มีคนในพื้นที่ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ตามตัวจะมีเม็ดผื่นตามตัวเต็มไปหมด พอออกจากงานแล้วก็หาย” และ “พบผู้ป่วยในชุมชนหลายคน มีอาการของโรคผิวหนัง โดยมีอาการหลังจากย้ายมาอยู่ที่นี้ได้ไม่นานทั้งที่ไม่เคยป่วยด้วยโรคเหล่านี้มาก่อน” (ผู้นำชุมชนคนที่ 3 (สัมภาษณ์) 3 มีนาคม 2547)

1.2.12 โรคเกี่ยวกับเด็ก ความผิดปกติของมารดาและทารก

มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การเพิ่มขึ้นของมลพิษ กากของเสียต่างๆ จากการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ตำบลพะตง น่าจะส่งผลกระทบต่อความผิดปกติของมารดาและทารกในครรภ์ได้ในอนาคต “เด็กที่คลอดออกมาในปัจจุบันมีความผิดปกติหลายอย่าง เช่น น้ำหนักตัวน้อย เป็นโรคปัญญาอ่อน ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากพันธุกรรม แต่อาจมีปัจจัยบางอย่างที่เกิดจากสารเคมีในโรงงานอุตสาหกรรมที่มารดาได้รับสะสมขณะทำงาน” (เจ้าหน้าที่ของรัฐคนที่ 2 (สัมภาษณ์) 18 มีนาคม 2547)

1.2.13 ภาวะผิดปกติของหูในเด็ก

มีผู้ตั้งข้อสังเกตถึงผลกระทบต่อเด็กที่ได้รับจากโรงงานอุตสาหกรรมนั้น คือ ปัญหาการได้ยิน ระดับการรับรู้ของเด็กในวัยเดียวกัน โดยได้กล่าวถึง ผลกระทบต่อพัฒนาการในวัยเด็กว่า “เด็กที่พักอาศัยอยู่กับผู้ปกครองในโรงงานอุตสาหกรรม มักมีปัญหาในเรื่องการได้ยิน เช่น หูตึง อาจเนื่องมาจากการพักอาศัยอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรมที่มีเสียงดังตลอดเวลา ทำให้ระดับการได้ยินด้อยลง ต้องใช้ระดับเสียงที่ดังกว่าปกติในการสื่อสาร” (เจ้าหน้าที่ของรัฐคนที่ 2 (สัมภาษณ์) 18 มีนาคม 2547)

ตารางที่ 9 สรุปผลกระทบสุขภาพทางกายขอบเขตและความเป็นไปได้

ดัชนีชี้วัด	คุณภาพของข้อมูล		แนวโน้มที่จะเกิดในอนาคต	ข้อถกเถียงเกี่ยวกับข้อมูล	ข้อเสนอแนะจากกลุ่มและผู้วิจัย
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ			
ความเจ็บป่วยด้วยโรคระบบทางเดินอาหาร เช่น โรคอุจจาระร่วง	มาก	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	น้อย	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ -เก็บข้อมูลต่อเนื่อง
ความเจ็บป่วยด้วยอุบัติเหตุจากการทำงาน	ปานกลาง	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	น้อยแต่มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการวินิจฉัยโรคมาก	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ -เก็บข้อมูลต่อเนื่อง -พัฒนาคุณภาพข้อมูล
ความเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อ เช่น โรคเอดส์	มาก	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	ข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสาเหตุการเกิดปานกลาง	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ -เก็บข้อมูลต่อเนื่อง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ดัชนีชี้วัด	คุณภาพของข้อมูล		แนวโน้มที่จะเกิดในอนาคต	ข้อถกเถียงเกี่ยวกับข้อมูล	ข้อเสนอแนะจากกลุ่มและผู้วิจัย
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ			
อุบัติเหตุดูจากการจราจรและการขนส่ง	ปานกลาง	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	ปานกลาง	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ -เก็บข้อมูลต่อเนื่อง
ความเจ็บป่วยด้วยโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม	น้อยมาก	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	น้อยแต่มีข้อได้เถียงเกี่ยวกับการวินิจฉัยโรค	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ -พัฒนาคุณภาพข้อมูลการเฝ้าระวัง 506/2
ความเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็ง	ปานกลาง	มาก	แนวโน้มไม่อาจทำนายได้ในปัจจุบัน	ข้อถกเถียงมากจากปัจจัยที่ส่งผลและระยะเวลาการเกิด	เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ เก็บข้อมูลการศึกษาไปข้างหน้าจนถึงระยะพักตัวของโรค
ความเจ็บป่วยด้วยโรคหัวใจ	ชัดเจนน้อย	ชัดเจนน้อยมาก	แนวโน้มไม่ชัดเจน	น้อย	เสนอให้ตัดออก แต่หากสนใจที่จะศึกษาให้ใช้การเก็บข้อมูลความเพียงพอในการใช้น้ำของประชาชน
ภาวะโภชนาการ	ปานกลาง	มาก	แนวโน้มไม่ชัดเจน	มาก	-เป็นตัวชี้วัดที่ใช้ได้ -เพิ่มตัวชี้วัดภาวะโภชนาการเด็กย้ายถิ่น
ความเจ็บป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ	มาก	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	น้อย	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ -เก็บต่อเนื่อง
โรคผิวหนัง	ไม่ได้กำหนดเป็นตัวชี้วัดในเบื้องต้น	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	น้อย	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ -กำหนดเป็นตัวชี้วัดเพิ่ม -เก็บต่อเนื่อง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ดัชนีชี้วัด	คุณภาพของข้อมูล		แนวโน้มที่จะเกิดในอนาคต	ข้อถกเถียงเกี่ยวกับข้อมูล	ข้อเสนอแนะจากกลุ่มและผู้วิจัย
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ			
โรคไข้เลือดออก	มาก	ปานกลาง	ไม่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น	น้อย	ตรวจสอบว่าเป็นตัวชี้วัดที่ควรใช้หรือไม่
โรคเกี่ยวกับมารดาและทารก	ไม่ได้กำหนดเป็นตัวชี้วัดในเบื้องต้น	ปานกลาง	แนวโน้มสูงขึ้น	ปานกลาง	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ -กำหนดเป็นตัวชี้วัดเพิ่ม -เก็บข้อมูลไปข้างหน้า
ภาวะผิดปกติทางหูในเด็ก	ไม่ได้กำหนดเป็นตัวชี้วัดในเบื้องต้น	ปานกลาง	แนวโน้มสูงขึ้น	ปานกลาง	-เป็นตัวชี้วัดที่น่าสนใจที่ควรมีการเก็บข้อมูลเพิ่ม

หมายเหตุ มาก มีข้อมูลสนับสนุน 6-10 ปี มีแหล่งข้อมูลเปรียบเทียบมากกว่า 2 แหล่ง

ปานกลาง มีข้อมูลสนับสนุน 6-10 ปี มีแหล่งข้อมูลเปรียบเทียบน้อยกว่า 2 แหล่ง

น้อย มีข้อมูลสนับสนุนน้อยกว่า 6 ปี มีแหล่งข้อมูลเปรียบเทียบมากกว่า 2 แหล่ง

น้อยที่สุด มีข้อมูลสนับสนุนน้อยกว่า 6 ปีหรือไม่มีข้อมูล มีแหล่งข้อมูลเปรียบเทียบ

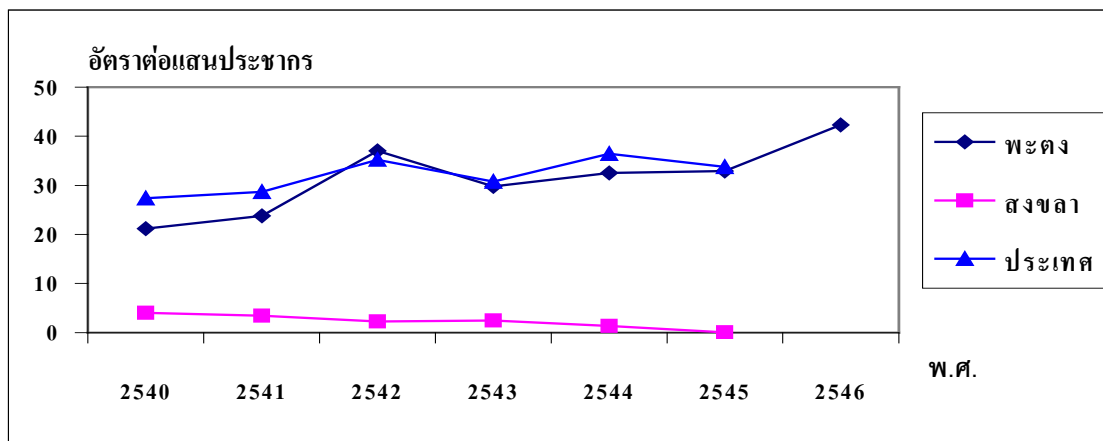
น้อยกว่า 2 แหล่งหรือไม่มี

2. ผลกระทบสุขภาพทางจิตใจ

2.2 การศึกษาเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทุกข้อมูจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถึงผลกระทบสุขภาพทางจิตใจโดยจะนำเสนอเป็นลำดับ ดังนี้

2.1.1 การฆ่าตัวตาย

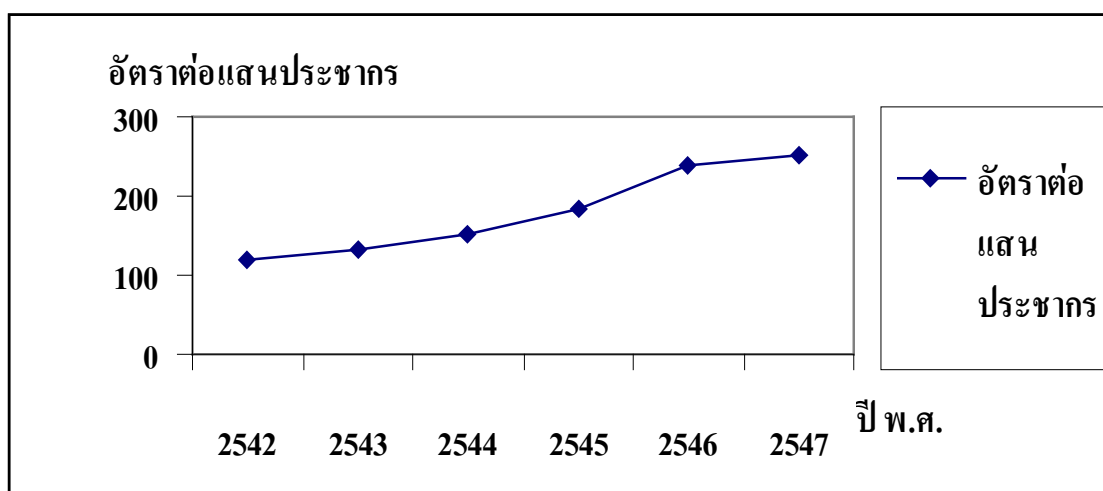
ภาพที่ 19 อัตราต่อแสนประชากรด้วยการฆ่าตัวตายเปรียบเทียบ ตำบลพะตง จังหวัดสงขลาและประเทศ ระหว่าง ปี พ.ศ. 2540- 2546

ที่มา : สถิติข้อมูลสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ฯ ตำบลพะตง

สถิติข้อมูล กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข

จากภาพที่ 19 พบว่าอัตราการฆ่าตัวตายต่อประชากรแสนคน ของพื้นที่ตำบลพะตงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นใกล้เคียงกับของประเทศ และเมื่อเปรียบเทียบกับของจังหวัดสงขลา พบว่ามีอัตราการฆ่าตัวตายลดลง

2.1.2 การทำร้ายผู้อื่น

ภาพที่ 20 อัตราต่อแสนประชากรการทำร้ายร่างกายผู้อื่น ตำบลพะตง

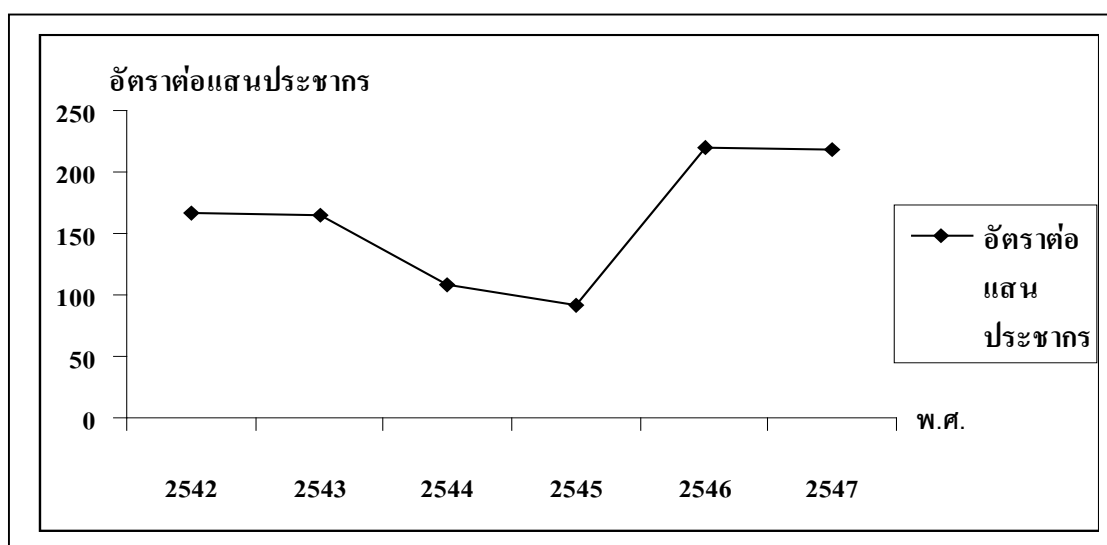
ที่มา : สถิติข้อมูลจากสถานีตำรวจภูธร ตำบลพะตง ปี 2542-2547

จากภาพที่ 20 พบว่าอัตราต่อแสนประชากรด้วยการทำร้ายร่างกายผู้อื่น ในพื้นที่ตำบลพะตงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา

2.1.3 เหตุการณ์ทะเลาะวิวาท

การศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณสำหรับเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทไม่สามารถดำเนินการรวบรวมข้อมูลได้ เนื่องจากการลงบันทึกข้อมูลในส่วนนี้ของสถานีตำรวจ จะลงบันทึกประจำวันก็ต่อเมื่อเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทนั้นมีเจ้าทุกข์และมีการดำเนินทางคดี หรือกรณีมีการทำร้ายร่างกายเกิดขึ้น สำหรับการทะเลาะวิวาททั่วไปและการทำร้ายร่างกายที่ไม่มีการดำเนินทางคดีนั้น หรือกรณีมีการยอมความกันได้ จะไม่มีบันทึกประจำวัน

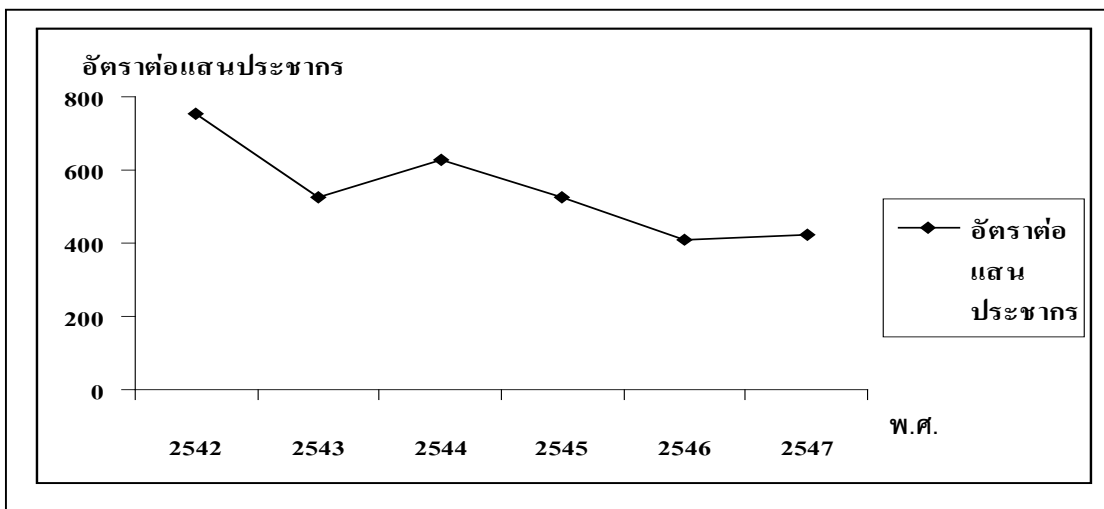
2.1.4 การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ภาพที่ 21 อัตราต่อแสนประชากรการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ตำบลพะตง
ที่มา : สถิติข้อมูลจากสถานีตำรวจภูธร ตำบลพะตง ปี 2542-2547

จากภาพที่ 21 พบว่าอัตราต่อแสนประชากรการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ตำบลพะตง ไม่สามารถทำนายแนวโน้มได้

2.1.5 การใช้สารเสพติด

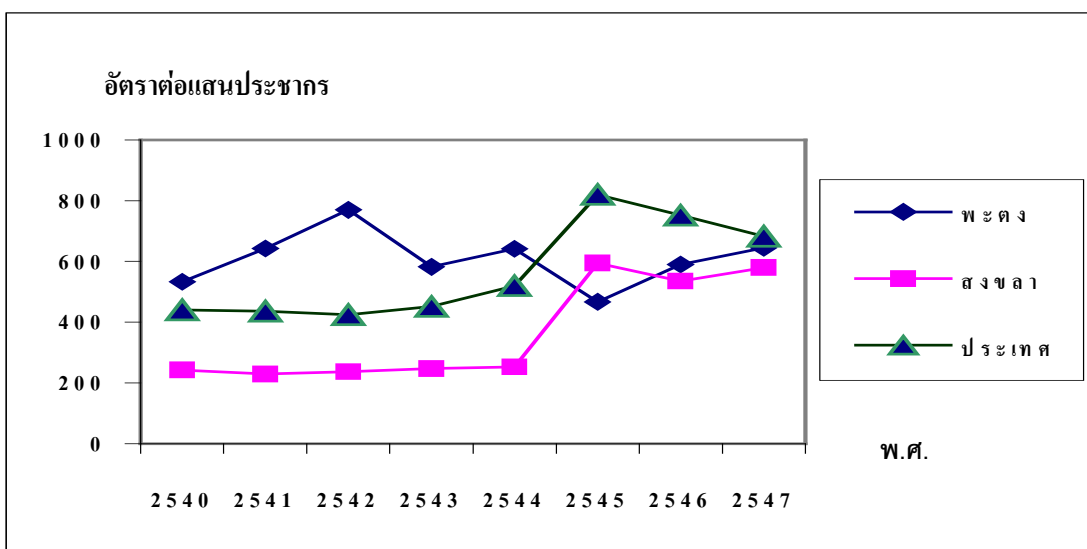

ภาพที่ 22 อัตราต่อแสนประชากรใช้สารเสพติด

ที่มา : สถิติข้อมูลจากสถานีตำรวจนคร ตำบลพะตง ปี 2542-2547

จากภาพที่ 22 พบว่าอัตราต่อแสนประชากรการใช้สารเสพติดในพื้นที่ตำบลพะตงไม่สามารถทำนายแนวโน้มได้

2.1.6 กลุ่มโรคจิตประสาท

ภาพที่ 23 อัตราป่วยต่อแสนประชากรด้วยกลุ่มโรคจิตประสาท

ที่มา : ผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลหาดใหญ่งานเวชระเบียน

ศูนย์สุขภาพจิตที่ 1-15 และศูนย์สารสนเทศ กองแผนงาน กรมสุขภาพจิต

จากภาพที่ 23 พบว่าอัตราป่วยต่อแสนประชากรด้วยกลุ่มโรคจิตประสาทในพื้นที่ตำบลพะตงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2540 และมีอัตราป่วยสูงกว่าของจังหวัดสงขลาและของประเทศ หลังจากปี 2544 นั้นมีแนวโน้มไม่ชัดเจน เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดสงขลาและของประเทศที่พบว่ามีแนวโน้มอัตราการป่วยเพิ่มขึ้น

2.1 การศึกษาเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงคุณภาพถึงผลกระทบสุขภาพทางจิตใจ ผู้วิจัยได้จากการเก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์จากกลุ่มบุคคล และจากการสนทนากลุ่มย่อยที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในระเบียบวิธีวิจัยของบทที่ 3 โดยจะนำเสนอแยกเป็นข้อๆ ดังนี้

2.1.1 การฆ่าตัวตาย

ความรุนแรงในสังคมที่ปรากฏเป็นการฆ่าตัวตายนั้น เป็นภาพที่สะท้อนด้านที่รุนแรงของความแตกร้างและเปราะบางในสังคม ในอีกด้านหนึ่งก็สะท้อนในรูปของภาวะความกดดัน ความเครียดของประชากร จากการศึกษาผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมกับการเกิดการฆ่าตัวตาย ของประชาชนในพื้นที่ตำบลพะตงนั้น ผู้ให้ข้อมูลได้ตั้งข้อสังเกตว่า “ได้รับทราบข่าวการเกิดการฆ่าตัวตายในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น โดยสาเหตุที่สำคัญส่วนใหญ่อะกิดจากปัญหาส่วนตัว ปัญหาการแต่งงาน ปัญหาความขัดแย้งภายในครอบครัว ปัญหาเรื่องความรัก และพบว่าผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายส่วนใหญ่มักเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีอาชีพเป็นแรงงานรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม” (สนทนากลุ่มประชาชนทั่วไปครั้งที่ 1, 3 มีนาคม 2547) และ “เคยมีโอกาศเข้าไปช่วยเก็บศพคนในโรงงานหลายครั้งในกรณีการฆ่าตัวตาย” (เจ้าหน้าที่รัฐคนที่ 2 (สัมภาษณ์) 18 มีนาคม 2548) ถึงแม้ว่าในขณะที่ยังไม่มีเครื่องมือวัดความเครียดที่ดัดนัก และถึงแม้การฆ่าตัวตายจะเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่ผู้ตายเลือกกระทำตัวเองก็ตาม หากมองถึงวิกฤตของชีวิตคนที่ฆ่าตัวตาย อาจแสดงให้เห็นถึงปัญหาการขาดซึ่งความสุขและที่พึ่งทางจิตใจในครอบครัว และผลกระทบของสังคมในภาวะวิกฤตนี้มากน้อยอย่างไร การพยายามฆ่าตัวตายและการฆ่าตัวตายจึงเป็นปัญหาด้านจิตวิทยา เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

2.1.2 การทำร้ายผู้อื่น

ผู้ให้ข้อมูลต่างระบุว่า มีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการทำร้ายกันของสมาชิกในชุมชนมากขึ้น และมีความถี่บ่อยขึ้นหลังจากการพัฒนาเป็นสังคมอุตสาหกรรม มูลเหตุที่สำคัญของปัญหาจนก่อเป็นกรณีทำร้ายผู้อื่นนั้นมัก เกิดกับกลุ่มวัยรุ่นในพื้นที่เดิมกับแรงงานย้ายถิ่นที่มารับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม กรณีการดื่มสุราของมีนเมาและเกิดความขัดแย้งกัน การขัดผลประโยชน์ทางธุรกิจกัน โดยมีข้อสนับสนุนว่า “ปัญหาในเรื่องการทำร้ายผู้อื่นในพื้นที่นั้นส่วน

ใหญ่เป็นปัญหาที่มักพบมากในกลุ่มวัยรุ่นในพื้นที่และประชากรที่ย้ายถิ่นมา โดยเฉพาะเมื่อมีการจับกลุ่มเป็นพรรคเป็นพวกและมีการดื่มสุราและของมีนเมา จนก่อเหตุทำร้ายร่างกายกัน” (สนทนากลุ่มประชาชนทั่วไปครั้งที่ 2, 18 มีนาคม 2547) และ “การทำร้ายกันของสมาชิกในโรงงานอุตสาหกรรม เกิดจากการที่คนงานที่เข้าไปทำงานมีพื้นความรู้ที่ต่ำ ผู้ชายก็มักดื่มสุรา ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทกันได้ง่าย” (เจ้าหน้าที่รัฐคนที่ 1 (สัมภาษณ์) 18 มีนาคม 2547)

2.2.3 เหตุการทะเลาะวิวาท

การศึกษาถึงสภาพปัญหาความขัดแย้งกันของสมาชิกในชุมชนนั้น พบว่าเริ่มมีปัญหาในการแย่งลูกค้า โดยระบุว่า “ปัญหาการยกพวกตีกันของแรงงานภาคใต้และภาคอีสานที่มารับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม ปัญหาการทะเลาะวิวาทภายในครอบครัว” (สนทนากลุ่มผู้นำชุมชนครั้งที่ 1, 3 มีนาคม 2547) และ “ความขัดแย้งในการแย่งลูกค้า” (สนทนากลุ่มประชาชนทั่วไปครั้งที่ 1, 3 มีนาคม 2547)

2.2.4 การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ตำบลพะตง พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่พูดถึงประเด็นนี้ค่อนข้างน้อย แต่ก็ให้ข้อสังเกตไว้ว่า แนวโน้มอายุของผู้กระทำผิดเริ่มมีอายุน้อยลง โดยให้ข้อสังเกตว่า “ยังไม่ค่อยมีความชัดเจนในเรื่องของปัญหาเด่นชัดมากนักในปัจจุบัน แต่อาจมีเพิ่มขึ้นได้ในอนาคต เนื่องจากสังคมที่แปรเปลี่ยนไป เด็กและเยาวชนเริ่มมีปัญหามากขึ้น” (สนทนากลุ่มประชาชนทั่วไปครั้งที่ 2, 18 มีนาคม 2547) หรือข้อสังเกตที่ว่า “โรงเรียนนี้ถูกขโมยของบ่อยมาก เมื่อก่อนไม่เคยเจอ สงสัยเป็นเด็กติดยา หรือเด็กที่ออกจากโรงเรียนไปแล้ว พระที่วัดก็เล่าให้ฟังว่า ที่วัดก็โดนขโมยของอยู่บ่อยๆเหมือนกัน” (ผู้นำชุมชนคนที่ 2 (สัมภาษณ์) 11 มีนาคม 2547)

2.2.5 การใช้สารเสพติด

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ปัญหายาเสพติดในพื้นที่ยังมีเพิ่มขึ้นมากและไม่สามารถกำจัดให้หมดไปได้ แม้มีความจริงจังในการปราบปรามจากเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างมากก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มแรงงานรับจ้าง “แม้จะมีนโยบายการปราบปรามที่ชัดเจน สาเหตุสำคัญเนื่องจากคนแปลกหน้าที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่ จากความเครียด ความกดดันจนทำให้ต้องพึ่งยาเสพติด นอกจากนี้ความต้องการใช้ยาเสพติดเพื่อกระตุ้นให้สามารถทำงานในช่วงตอนกลางคืนและการทำงานล่วงเวลา เพื่อต้องการรายได้ที่เพิ่มขึ้น” (ผู้นำชุมชนคนที่ 3 (สัมภาษณ์) 3 มีนาคม 2547) และมีการตั้งข้อสังเกตของผู้ให้ข้อมูลบางคนที่ว่า “อัตราการดื่มสุราในพื้นที่ตำบลพะตงก็มีแนวโน้มสูงมากขึ้นอย่างชัดเจน แต่ขาดข้อมูลที่มาสนับสนุน อย่างไรก็ตามสามารถสังเกตได้จากการจำหน่ายสุราของร้านขายสินค้าทั่วไปที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น” (สนทนากลุ่มประชาชนทั่วไปครั้งที่

2, 18 มีนาคม 2547) “คนงานมีความต้องการเงินมากขึ้น จึงจำเป็นต้องใช้สารเสพติดในการทำงานมากขึ้น มีคนภายนอกเข้ามาอาศัยมากขึ้นความต้องการเสพจึงมีมากขึ้น เมื่อนอนไม่พอจึงจำเป็นต้องพึ่งยาเสพติด เพื่อให้สามารถทำงานล่วงเวลาได้” (ประชาชนทั่วไปคนที่ 2 (สัมภาษณ์) 11 มีนาคม 2547)

2.2.6 การเจ็บป่วยด้วยกลุ่มโรคจิตประสาท

ผู้ให้ข้อมูลต่างให้ข้อสังเกตว่า เมื่อประชาชนมีความหลากหลาย การเกิดปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาครอบครัว ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย ความเครียด ความกดดันต่างๆ น่าจะส่งผลให้มีผู้ป่วยด้วยโรคประสาทเพิ่มจำนวนมากขึ้น

2.2.7 การถูกรบกวนการนอนหลับ

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า เมื่อมีโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นในพื้นที่ตำบลพะตง ส่งผลให้จำนวนการเพิ่มขึ้นของสถานบันเทิงในพื้นที่นั้นมีมากขึ้น ทำให้มีเสียงดังรบกวนจากร้าน คาราโอเกะที่มีเพิ่มขึ้นในชุมชนที่อยู่อาศัย โดยกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือกลุ่มเด็กและผู้สูงอายุ พบว่าเสียงที่ดังส่งผลให้เด็กได้รับการนอนที่ไม่เพียงพอ อยู่ในระดับการอดนอนที่เรื้อรัง เรียนหนังสือไม่รู้เรื่อง มีนั่ง หงุดหงิด ผลการเรียนไม่เท่าความสามารถของเด็ก นอกจากนี้ยังได้รับผลกระทบจากการส่งเสียงดังของผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงกัน “ผู้ที่อยู่บ้านเช่า มักจับกลุ่มกันดื่มสุราหลังเลิกงานจนเมาและเกิดการส่งเสียงดัง บางครั้งก็ทะเลาะวิวาทกันอยู่บ่อย และยังมีเสียงรบกวนจากโกดังสินค้า ยานพาหนะที่คนงานเข้าออกตลอดทั้งคืนในช่วงเปลี่ยนกะ” (ผู้นำชุมชนคนที่ 3(สัมภาษณ์) 3 มีนาคม 2547)

นอกจากนี้ “การพักผ่อนนอนหลับยังถูกรบกวนจากกลิ่นเหม็นต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงหลังฝนตกใหม่ๆ ที่คาดว่าน่าจะเกิดจากการปล่อยของเสียของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่” และผลกระทบที่ชัดเจนสำหรับการนอนหลับต่อแรงงานรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งจากการให้สัมภาษณ์ของแรงงานรับจ้าง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า “การต้องเปลี่ยนเวลาทำงานเป็นกะนั้น ซึ่งบางช่วงเวลาที่แตกต่างกันวิถีชีวิตเดิม ส่งผลต่อการปรับตัวอย่างมาก โดยเฉพาะการปรับตัวในช่วงแรก อาจมีอาการเวียนศีรษะ แน่นหน้าอก นอนไม่หลับจนบางครั้งต้องพึ่งเครื่องดื่มเสริมกำลังและยาบางชนิดเพื่อกระตุ้นให้สามารถทำงานได้” (สนทนากลุ่มประชาชนทั่วไปครั้งที่ 1, 3 มีนาคม 2547)

2.2.8 ความเครียด ความกดดัน

การแปรเปลี่ยนไปเป็นสังคมอุตสาหกรรม ส่งผลต่อภาวะความเครียดความกดดันและสภาพจิตใจของประชาชนในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น การอพยพย้ายถิ่นเพื่อแสวงหาแหล่งดำรงชีวิตที่มนุษย์คิดว่าดีกว่าเดิม ทำให้เกิดความเครียดในการปรับตัวและเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิด

โรคหาวเคราะห์วงผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต่างระบุว่า ปัญหาการตกงาน การถูกเลิกจ้าง การไม่มีงานทำ หรือการว่างงานขณะที่โรงงานยังไม่เปิดรับคนงาน และโดยเฉพาะกรณีเกิดเหตุการณ์ประท้วงของพนักงานที่ถูกออก เมื่อโรงงานมีการเปลี่ยนมือผู้บริหาร และการเลิกกิจการของโรงงาน ส่งผลให้เกิดความเครียด ความกดดันอย่างมากต่อแรงงาน สมาชิกในชุมชน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่ที่รับผิดชอบ เช่นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ดังมีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า “มีความเครียดเรื่องค่าใช้จ่ายของครอบครัวที่อาจไม่เพียงพอ บางครอบครัวต้องหาเลี้ยงเพียงคนเดียว ทำให้เกิดความเครียด ความกดดัน” (ผู้นำชุมชนคนที่ 4 (สัมภาษณ์) 5 มีนาคม 2547)

การศึกษาถึงผลกระทบต่อสุขภาพทางจิต ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ได้ตั้งข้อสังเกตว่า ครอบครัวที่ต้องย้ายถิ่นฐานมาจากที่อื่นมักขาดโอกาสและความอิสระในการหาที่อยู่อาศัยที่ดี และปลอดภัย แต่จำต้องทนในสถานที่กดดัน เช่น ชุมชนแออัด ย่านโรงงานอุตสาหกรรมที่มีเสียงดัง ที่อยู่คับแคบ ส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลและมีความเครียดได้ (สนทนากลุ่มประชาชนทั่วไปครั้งที่ 2, 18 มีนาคม 2547) และข้อสนับสนุนของแรงงานรับจ้างที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ “การย้ายมาจากที่อื่น ต้องอดทนต่อสภาพที่อยู่อาศัยที่คับแคบและแออัด ต้องปรับตัวกับเพื่อนบ้านใกล้เคียงและชุมชน ช่วงแรกๆก็เกิดความเครียดเหมือนกัน” และ “จากการที่บ้านอยู่ติดกันคล้ายสลัม มักมีการรบกวนจากการส่งเสียงดังของบ้านใกล้เคียง การทะเลาะวิวาท การส่งเสียงดังหลังการจับกลุ่มดื่มสุรากัน” (สนทนากลุ่มย่อยกลุ่มผู้ด้อยโอกาสครั้งที่ 1, 5 มีนาคม 2547)

2.2.9 ความไว้วางใจ ความหวาดกลัว

พบว่าประชาชนในพื้นที่ตำบลพะวงรู้สึกหาวเคราะห์วงมากขึ้น โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ในปัจจุบันมีความกลัวการโจรกรรม หรือการปองร้ายเพิ่มขึ้น จากการได้ยินข่าวสารกรณีการเกิดเหตุร้ายต่างๆ นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทางประชากรที่มีคนย้ายถิ่นเพิ่มมากขึ้นจึงเกิดความไม่ไว้วางใจในสมาชิกที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ โดยให้เหตุผลว่า “ไม่ค่อยไว้วางใจกันเนื่องจากไม่ใช่คนในพื้นที่ ไม่ทราบนิสัยใจคอ ต้องใช้เวลาในการศึกษานิสัยกันก่อน” (สนทนากลุ่มประชาชนทั่วไปครั้งที่ 1, 3 มีนาคม 2547) พบว่าผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่บางคนเกิดความหวาดกลัวต่อคนแปลกหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มวัยรุ่นที่มักชอบจับกลุ่มกัน เกิดความไม่แน่ใจในความปลอดภัย โดยข้อสนับสนุนในเรื่องความหวาดกลัวพบว่า “จากเดิมที่สามารถเดินเล่น ออกกำลังกายในตอนเช้า ตอนนี้ไม่กล้าเนื่องจากมีคนไม่มักคุ้น ไม่รู้จักมากขึ้นกว่าเดิม ทำให้ไม่มั่นใจในความปลอดภัย รู้สึกกลัว” (ประชาชนทั่วไปคนที่ 3 (สัมภาษณ์) 11 มีนาคม 2547)

ตารางที่ 10 สรุปผลกระทบสุขภาพทางจิตใจขอบเขตและความเป็นไปได้

ดัชนีชี้วัด	คุณภาพของข้อมูล		แนวโน้มที่จะเกิดในอนาคต	ข้อถกเถียงเกี่ยวกับข้อมูล	ข้อเสนอแนะจากกลุ่มและผู้วิจัย
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ			
การฆ่าตัวตาย	มาก	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	น้อย ในเรื่องสาเหตุการฆ่าตัวตาย	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ -เก็บบันทึกสาเหตุการฆ่าตัวตาย
การทำร้ายผู้อื่น	มาก	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	น้อย	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ -เก็บข้อมูลในกรณีที่ไม่เป็นคดี
ทะเลาะวิวาท	น้อยมาก	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	น้อย	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ -เก็บข้อมูลในกรณีไม่เป็นคดี
การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน	น้อย	ปานกลาง	ไม่สามารถทำนายแนวโน้มได้แต่คาดว่าน่าจะเพิ่มขึ้น	น้อย	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ -เก็บข้อมูลในระดับอำเภอ จังหวัด เพื่อเปรียบเทียบอายุของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด
การใช้สารเสพติด	น้อย	มาก	ไม่สามารถทำนายแนวโน้มได้คาดว่าน่าจะเพิ่มขึ้น	น้อย	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ -เก็บข้อมูลในระดับอำเภอ จังหวัด เพื่อเปรียบเทียบ
กลุ่มโรคจิตประสาท	มาก	ปานกลาง ตั้งข้อสังเกต	ไม่สามารถทำนายแนวโน้มได้แต่คาดว่าน่าจะเพิ่มขึ้น	น้อย	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ -เก็บข้อมูลของสถานพยาบาลระดับต้น การขอรับคำปรึกษา การใช้ยาที่มีฤทธิ์ต่อจิตประสาท

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ดัชนีชี้วัด	คุณภาพของข้อมูล		แนวโน้มที่จะเกิดในอนาคต	ข้อถกเถียงเกี่ยวกับข้อมูล	ข้อเสนอแนะจากกลุ่มและผู้วิจัย
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ			
การถูกรบกวน การนอนหลับ	น้อยมาก ไม่มีข้อมูล สนับสนุน	มาก	แนวโน้มสูง ชัดเจน	น้อย	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ -เก็บข้อมูลการใช้ยาที่มีฤทธิ์ต่อจิตประสาท
ความเครียด ความกดดัน	น้อยมาก ไม่มีข้อมูล สนับสนุน	มาก	แนวโน้มสูง ชัดเจน	น้อย	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ -เก็บข้อมูลการใช้ยาที่มีฤทธิ์ต่อจิตประสาท
ความไว้วางใจ ความหวาดกลัว	น้อยมาก ไม่มีข้อมูล สนับสนุน	มาก	แนวโน้มสูง ชัดเจน	น้อย	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้

หมายเหตุ มาก มีข้อมูลสนับสนุน 6-10 ปี มีแหล่งข้อมูลเปรียบเทียบมากกว่า 2 แหล่ง
ปานกลาง มีข้อมูลสนับสนุน 6-10 ปี มีแหล่งข้อมูลเปรียบเทียบน้อยกว่า 2 แหล่ง
น้อย มีข้อมูลสนับสนุนน้อยกว่า 6 ปี มีแหล่งข้อมูลเปรียบเทียบมากกว่า 2 แหล่ง
น้อยที่สุด มีข้อมูลสนับสนุนน้อยกว่า 6 ปีหรือไม่มีข้อมูล มีแหล่งข้อมูลเปรียบเทียบน้อยกว่า 2 แหล่ง หรือไม่มี

3 ผลกระทบสุขภาพทางสังคม

3.1 การศึกษาเชิงปริมาณ

การศึกษาเชิงปริมาณถึงผลกระทบต่อสุขภาพทางสังคม ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทุกข้อมูจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ และจากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามสุขภาพทางสังคมที่ผู้วิจัยได้ดัดแปลงไว้สอบถามประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ตำบลพะตง โดยจะนำเสนอเป็นลำดับดังนี้

3.1.1 การเปลี่ยนแปลงทางประชากร

การเปลี่ยนแปลงฐานการผลิตและฐานทรัพยากรย่อมส่งผลทางสังคม โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร

ตารางที่ 11 การเปลี่ยนแปลงทางประชากรของพื้นที่ตำบลพะตง

ปี	จำนวนประชากร	เกิด	ตาย	ส่วนประกอบของการย้ายถิ่น			ประชากรแฝงจากการสำรวจ
				ย้ายเข้า	ย้ายออก	อพยพสุทธิ	
2538	5008	93	54	470	245	225	2470
2539	5340	109	43	458	364	94	2458
2540	5786	102	20	496	409	87	4669
2541	5883	112	66	619	658	-40	4407
2542	5976	106	43	1105	584	521	5084
2543	9111	129	56	655	879	-224	4249
2544	9206	106	32	481	519	-38	4536
2545	9872	107	14	396	269	127	4663
2546	10009	103	57	507	567	50	4568
2547	12796	119	59	663	187	1009	5333

ที่มา : ประมวลสถิติประจำปี สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติฯ ตำบลพะตง อำเภอหาดใหญ่

จากตารางที่ 11 การเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากรนับว่ามีความชัดเจน กล่าวคือ จากการเปรียบเทียบข้อมูลการเปลี่ยนแปลงประชากรในตารางที่ 11 พบว่าจำนวนประชากรในแต่ละปีของตำบลพะตงมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการย้ายถิ่นเข้าและออกจากพื้นที่ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2538 เป็นต้นมา ในขณะที่เดียวกันการอพยพออกก็มีสัดส่วนใกล้เคียงกันในแต่ละปี โดยพบว่าสาเหตุส่วนใหญ่เป็นการเคลื่อนย้ายเข้ามา เพื่อเป็นแรงงานรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม ตลอดจนเหตุผลทางด้านการเมือง เช่น กรณีการเลือกผู้นำชุมชนทั้งของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้พบว่าประชากรแฝงจากการสำรวจของตำบลพะตงนั้นมีจำนวนสัดส่วนใกล้เคียงกับประชากรที่อาศัยอยู่จริงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในแต่ละปี

3.1.2 การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ

การศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับสถานะทางเศรษฐกิจของประชากรในพื้นที่ตำบลพะตง พบว่ายังมีข้อจำกัดค่อนข้างมาก โดยเฉพาะข้อมูลย้อนหลัง ทั้งข้อมูลโอกาสการทำกำไรและรายได้เพิ่มขึ้น ผลิตภัณฑ์มวลรวม อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย (GNP) ราคาสินค้าและบริการ และราคาที่ดิน เนื่องจากข้อมูลส่วนนี้มีการบันทึกน้อยมาก อย่างไรก็ตาม ข้อมูลทางเศรษฐกิจด้านภาษีอากรของตำบลพะตงนั้น เริ่มมีการบันทึกอย่างจริงจังในระบบคอมพิวเตอร์ตั้งแต่

ตารางที่ 12 ภาษีอากรของเทศบาลตำบลพะตง อำเภอหาดใหญ่ ปีงบประมาณ 2541-2547

ปีงบประมาณ	ภาษีอากร
2541	15,794,312.89
2542	14,219,465.26
2543	13,882,552.81
2544	18,303,296.81
2545	17,289,391.86
2546	23,395,676.45
2547	23,962,112.07

ที่มา : ข้อมูลแสดงรายรับ รายจ่าย ตามเทศบัญญัติเทศบาลตำบลพะตง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

จากตารางที่ 12 พบว่ารายได้จากการเก็บภาษีของเทศบาลตำบลพะตงมีเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการเพิ่มจำนวนของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่มีผลให้การดำเนินการเก็บภาษีของเทศบาลตำบลพะตงเพิ่มขึ้น และสามารถบ่งชี้สถานะทางเศรษฐกิจของพื้นที่ตำบลพะตงได้

การศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณถึงผลกระทบต่อสุขภาพทางสังคม ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว การสนับสนุนทางสังคม การมีส่วนร่วม และความเข้มแข็งของชุมชน ผู้วิจัยได้ทดลองใช้แบบสอบถามสุขภาพทางสังคมสอบถามประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ตำบลพะตง จำนวน 398 คน และนำผลการศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาของประชาชนในตำบลตะโหมด เป็นตำบลเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตชนบทมีลักษณะที่แตกต่างกับพื้นที่ตำบลพะตงที่มีลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท ที่พงศธร เหล่าสกุลและคณะ ได้ทำการศึกษาไว้เมื่อปี พ.ศ.2546 จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 104 คน และนำสถานะทางสุขภาพในแต่ละด้านมาเปรียบเทียบกับสุขภาพทางสังคมของประชาชนในพื้นที่ตำบลพะตง ว่ามีความแตกต่างกับสุขภาพทางสังคมของประชาชนในพื้นที่ตำบลตะโหมดอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยอนุมานว่าสุขภาพทางสังคมของประชาชนตำบลพะตงน่าจะมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าตำบลตะโหมด และเป็นการตรวจสอบตัวชี้วัดสุขภาพทางสังคมของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้น ว่าสามารถตอบคำถามได้หรือไม่ในสังคมที่มีลักษณะที่ต่างกัน โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้ในแต่ละข้อของผลกระทบต่อสุขภาพทางสังคมมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้สถิติ t-test ตารางที่ 13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลกระทบต่อสุขภาพสังคมด้านสัมพันธภาพในครอบครัวของตำบล

พะตงและค่าบลปรึยบเทึยบ

ผลกระทบสุขภวะทงสัฎคม	ค่าบลพะตง		ค่าบลปรึยบเทึยบ 1 (ค่าบล ตะโหมค)	
	ค่าเฉลึย	S.D.	ค่าเฉลึย	S.D.
สัฎพัณฑภพในครอบครั้ว				
1. การมึส่วนร่วมในการตัดศึนใจเรื่งต้งๆทึ เป็นป้ญหาภยใน ครอบครั้ว*	3.48	1.08	3.85	0.92
2. การสามารถแก้ป้ญหาความขัดแย้งกับคู้ สมรสและสมาชิกคนอื่ๆ ในครอบครั้ว*	3.16	1.07	3.58	1.09
3. บุคคลในครอบครั้วให้ความสนใจไต้ถลอม ความทุกข์ควมสุขของกันและกัน*	3.65	0.95	3.91	0.79
4. สมาชิกในครอบครั้วมึการทำกิจกรรมร่วมกัน	3.65	0.98	3.58	1.03
5. เมื่อสมาชิกในครอบครั้วมึการเจ็บป่วย ครอบ ครั้วจะคูลแลสมาชิกนั้	4.05	0.95	4.37	0.80
การสนับสนุนทงสัฎคม				
1. การได้ร้บการช่วยเหลือด้านแรงงน สึงของ และเงิน จากภคารัฐ*	2.08	1.10	1.88	0.89
2. การได้ร้บการช่วยเหลือด้านแรงงน สึงของ และเงิน จากเพื่อบ้าน*	2.64	1.10	2.86	1.10
3. การได้ร้บการช่วยเหลือด้านแรงงน สึงของ และเงิน จากครอบครั้ว	3.83	1.13	4.00	0.96
4. การได้ร้บการช่วยเหลือด้านแรงงน สึงของ และเงิน จากองค์กรระดับหมู่บ้านและท้อง ถึน*	2.38	1.15	2.72	1.21
5. การได้ร้บการช่วยเหลือด้านแรงงน สึงของ และเงิน จากองค์กรอื่เช่น กลุ่มนั้กวิษา การ*	1.78	0.98	1.51	0.77
6. การได้ร้บคำแนะน้าในเรื่งต้งๆจากภคารัฐ ในป้จจุบัน	2.61	1.23	2.73	1.20

ผลกระทบสุขภาพทางสังคม	ค่าบัพตง		ค่าบัพรียบเทียบ 1 (ค่าบัพ ตะโหมต)	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
7. การได้รับคำแนะนำในเรื่องต่างๆจากเพื่อนบ้าน	2.74	1.02	2.88	0.94
8. การได้รับคำแนะนำในเรื่องต่างๆจากครอบครัว	3.45	1.11	3.55	0.94
9. การได้รับคำแนะนำในเรื่องต่างๆจากองค์กรระดับท้องถิ่น/กองทุนหมู่บ้าน	2.48	1.05	2.70	1.09
10. การได้รับคำแนะนำในเรื่องต่างๆจากองค์กรอื่นเช่น กลุ่มนักวิชาการ	2.91	1.07	2.07	1.11
11. การได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่างๆจากภาครัฐ	2.88	1.17	2.83	1.25
12. การได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่างๆจากเพื่อนบ้าน*	2.87	1.01	3.11	1.00
13. การได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่างๆจากครอบครัว*	3.45	1.09	2.88	1.03
14. การได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่างๆจากองค์กรท้องถิ่น/กองทุนหมู่บ้าน	2.68	1.09	2.88	1.03
15. การได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่างๆจากองค์กรอื่น เช่น กลุ่มนักวิชาการ*	2.61	1.04	1.83	0.88
การสนับสนุนด้านอารมณ์				
1. ท่านคิดว่าคนอื่นๆ ในชุมชนของท่านมีความเอื้ออาทรต่อท่าน	3.07	0.90	3.23	1.04
2. ท่านคิดว่าคนอื่นๆ ในชุมชนของท่านไว้วางใจท่าน*	3.12	0.83	4.09	0.95
3. ท่านคิดว่าคนอื่นๆ ในชุมชนของท่านมีความห่วงใยท่าน*	3.05	0.85	2.38	0.92
4. ท่านคิดว่าคนอื่นๆ ในชุมชนของท่านให้ความรักแก่ท่าน*	3.07	0.82	1.93	0.96

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ผลกระทบสุขภาวะทางสังคม	ค่าบัพะตง		ค่าบัพะเปรียบเทียบ 1 (ค่าบัพะ ตะโหมต)	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
การมีส่วนร่วม				
1. การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาคง ท้องถิ่น*	2.74	0.96	2.97	1.05
2. การร่วมประชุมและแสดงความคิดเห็น ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น*	2.72	1.01	3.19	1.08
3. ในชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มองค์กร ประชาชน *	2.67	0.91	3.07	0.90
4. ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของ สมาชิกเป็นประจำโดยการประชุม*	2.81	0.96	3.33	1.00
5. การร่วมตัดสินใจในการวางแผนแก้ ปัญหาในท้องถิ่น*	2.63	1.01	2.92	1.08
6. การร่วมตัดสินใจในการเลือกโครงการ ที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เช่น โครงการทำถนนเข้าหมู่บ้าน *	2.68	1.13	2.88	1.09
7. การสนับสนุนแผนที่เป็นประโยชน์ต่อ ชุมชนมากน้อยเพียงใดด้านการมีส่วนร่วม ร่วมปฏิบัติตามโครงการพัฒนาชุมชน หรือหมู่บ้าน*	3.02	1.12	3.38	1.12
8. ท่านรับฟังการร่วมประชุมชี้แจงถึงการ ดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นมากน้อยเพียง ใด*	2.81	1.02	3.17	1.12
9. ท่านร่วมประสานงานขอความร่วมมือ ขอความช่วยเหลือ กับหน่วยงานอื่นๆ*	2.73	1.03	2.97	1.07
10. ท่านร่วมปฏิบัติตามแผนที่กำหนด	2.95	0.96	3.23	0.98
11. ท่านออกแรงงานช่วยเหลือกิจกรรมที่ เกิดขึ้น*	2.97	1.01	3.48	0.93
12. ท่านออกเงิน, วัสดุสิ่งของให้กับ กิจกรรมที่เกิดขึ้น*	2.83	0.99	3.37	1.02

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ผลกระทบสุขภาพทางสังคม	ตำบลพะตง		ตำบลเปรียบเทียบ 1 (ตำบล ตะโหมด)	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ความเข้มแข็งของชุมชน	3.21	0.94	3.59	0.91
1. เมื่อมีการจัดกิจกรรมขึ้นภายในชุมชน สมาชิกของชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมเหล่านั้น	3.20	0.88	3.50	0.83
2. สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์	3.31	0.94	3.72	0.84
3. ชุมชนยกย่องคนทำความดี	3.48	0.96	3.92	0.86
4. เมื่อมีงาน/พิธีกรรม/กิจกรรมต่างๆ สมาชิกชุมชนจะไปช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.44	0.94	3.77	0.82
5. สมาชิกของชุมชนมีอาชีพที่สามารถเลี้ยงครอบครัวของตนได้	3.21	0.97	3.25	0.92
6. ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส	3.21	0.94	3.49	0.98
8. ผู้นำของชุมชนมีคุณธรรม ยุติธรรม				

หมายเหตุ * คือค่าเฉลี่ยที่ทดสอบเปรียบเทียบกันของทั้งสองตำบลด้วยสถิติ t-test แล้วมีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.1.3 ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว

จากตารางที่ 13 พบว่าผลกระทบสุขภาพทางสังคมด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ของตำบลพะตงและตำบลตะโหมด เมื่อนำค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อมาเปรียบเทียบกันโดยใช้สถิติ t-test พบว่าค่าเฉลี่ยในเรื่องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่เป็นปัญหาในครอบครัว ความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มสมรสและสมาชิกในครอบครัว บุคคลในครอบครัวให้ความสนใจใฝ่ถามความทุกข์ความสุขของกันและกันและการทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว นั้น มีค่าเฉลี่ยของทั้งสองพื้นที่แตกต่างกัน กล่าวคือค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านของตำบลตะโหมดมีค่ามากกว่าค่าเฉลี่ยของตำบลพะตง ส่วนเรื่องการดูแลสมาชิกในครอบครัวเมื่อมีการเจ็บป่วย เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้สถิติ t-test พบว่าค่าเฉลี่ยของทั้งสองตำบลไม่แตกต่างกัน

3.1.4 ผลกระทบสุขภาพทางสังคมด้านการสนับสนุนทางสังคม

จากตารางที่ 13 พบว่าผลกระทบสุขภาพทางสังคมด้านการสนับสนุนทางสังคม เรื่องการช่วยเหลือด้านแรงงาน สิ่งของ และเงิน ของตำบลพะตงและตำบลตะโหมด เมื่อนำค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อมาเปรียบเทียบกันโดยใช้สถิติ t-test พบว่าการช่วยเหลือด้านแรงงาน สิ่งของ และเงินของตำบลพะตงและตำบลตะโหมดนั้น มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยของการช่วยเหลือด้านแรงงาน สิ่งของ และเงินจากภาครัฐและจากองค์กรอื่น เช่น กลุ่มนักวิชาการของตำบลพะตงมีค่าเฉลี่ยมากกว่าของตำบลตะโหมด ส่วนค่าเฉลี่ยของการช่วยเหลือด้านแรงงาน สิ่งของและเงินจากเพื่อนบ้านและจากองค์กรระดับหมู่บ้านของตำบลตะโหมดมีค่าเฉลี่ยมากกว่าตำบลพะตง สำหรับเรื่องการช่วยเหลือด้านแรงงาน สิ่งของและเงินจากครอบครัว พบว่าทั้งสองตำบลมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

ด้านค่าเฉลี่ยในเรื่องการสนับสนุนทางสังคมเรื่องการได้รับคำแนะนำในเรื่องต่างๆ ของตำบลพะตงและตำบลตะโหมดพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

ด้านค่าเฉลี่ยในเรื่องการสนับสนุนทางสังคมด้านการได้รับทราบข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่างๆของตำบลพะตงและตำบลตะโหมด พบว่าการได้รับทราบข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่างๆจากภาครัฐและจากองค์กรระดับท้องถิ่น/กองทุนหมู่บ้านนั้นมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน ส่วนเรื่องการได้รับทราบข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่างๆจากครอบครัว จากเพื่อนบ้าน และจากองค์กรอื่นๆของทั้งสองตำบลนั้นมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน กล่าวคือค่าเฉลี่ยของการได้รับทราบข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่างๆจากครอบครัวและจากองค์กรอื่นๆ เช่น กลุ่มนักวิชาการของตำบลพะตงมีค่าเฉลี่ยมากกว่าของตำบลตะโหมด ส่วนการได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่างๆจากเพื่อนบ้านของตำบลตะโหมดมีค่าเฉลี่ยมากกว่าของตำบลพะตง ด้านค่าเฉลี่ยเรื่องการสนับสนุนด้านอารมณ์ของตำบลพะตงและตำบลตะโหมด พบว่าแตกต่างกัน ยกเว้นเรื่องการคิดว่าคนอื่นๆ ในชุมชนมีความเอื้ออาทรมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน โดยในเรื่องการคิดว่าคนอื่นๆในชุมชนมีความห่วงใย และให้ความรัก ของตำบลพะตงมีค่าเฉลี่ยมากกว่าตำบลตะโหมด ส่วนเรื่องการคิดว่าคนอื่นๆในชุมชนไว้วางใจ ค่าเฉลี่ยของตำบลตะโหมดมากกว่าตำบลพะตง

3.1.5 การมีส่วนร่วม

จากตารางที่ 13 พบว่า ค่าเฉลี่ยเรื่องการมีส่วนร่วมของตำบลพะตงและตำบลตะโหมดแตกต่างกัน ยกเว้นเรื่องการสนับสนุนแผนที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติตามโครงการพัฒนาชุมชนหรือหมู่บ้าน ซึ่งพบว่าค่าเฉลี่ยของทั้งสองตำบลไม่แตกต่างกัน โดยพบว่าค่าเฉลี่ยทุกข้อในเรื่องการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันของทั้งสองตำบลนั้น ค่าเฉลี่ยของตำบลตะโหมดมีค่าเฉลี่ยมากกว่าของตำบลพะตง

3.1.6 ความเข้มแข็งของชุมชน

จากตารางที่ 13 พบว่าค่าเฉลี่ยผลกระทบสุขภาพสังคมด้านความเข้มแข็งของชุมชน พบว่าค่าเฉลี่ยทุกข้อที่กล่าวมาของตำบลพะตงและของตำบลตะโหมคมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

3.1.7 ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 14 คุณภาพน้ำเฉลี่ยในคลองอยู่ตะเภาระหว่างเดือนมกราคม-กรกฎาคม 2543

จุดเก็บตัวอย่าง	pH เฉลี่ย	SS เฉลี่ย(mg/l)	BOD ₅ เฉลี่ย(mg/l)
สะพานคูเต่า ตำบลคูเต่า	6.8	36	1.46
สะพานวัดนารังนก	6.7	36	1.28
สะพานบ้านแม่ทอม	6.8	50	1.30
สะพานรถไฟ อ.หาดใหญ่	6.8	48	1.31
สะพานทางหลวง 43 อ.หาดใหญ่	6.8	57	2.20
สะพานบางศาลา	6.7	72	1.59
สะพานวัดวิมลคุณากร ตำบลบ้านพรุ	6.7	77	1.69
สะพานบ้านทุ่งลุง ตำบลพะตง	6.8	73	1.63

ที่มา : ศูนย์วิเคราะห์และทดสอบสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรมภาคใต้ กรมโรงงานอุตสาหกรรม 2543

pH คือ ค่าความเป็นกรดต่าง

SS คือ ค่าปริมาณสารของแข็งแขวนลอย

BOD 5 คือ ค่าบีโอดี

ข้อมูลคุณภาพน้ำของคลองอยู่ตะเภาในรอบปี 2543 ซึ่งรายงานโดยศูนย์วิเคราะห์และทดสอบสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรมภาคใต้ กรมโรงงานอุตสาหกรรม โดยการศึกษาดูดค่าน้ำจำนวน 9 จุด พบว่าค่าความเป็นกรดต่างเฉลี่ยระหว่าง 5.6 - 6.8 ค่าปริมาณสารของแข็งแขวนลอยเฉลี่ย 36-84 มก./ล. และค่าบีโอดีเฉลี่ยระหว่าง 1.28 - 2.20 มก./ล. หรือคิดเป็นค่าบีโอดี ตลอดค่าน้ำเท่ากับ 1.55 มก./ล. จากข้อมูลดังกล่าวมีข้อสังเกตว่าทุกจุดตรวจวัดคุณภาพน้ำให้ค่าเฉลี่ยตลอดปีที่สูงเกิน 1.2 มก./ล. และความแตกต่างตลอดค่าน้ำไม่แตกต่างกัน

จากข้อมูลจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม เกี่ยวกับโรงงานอุตสาหกรรมประเภทที่ 3 จำแนกตามกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรม (สำนักงานสิ่งแวดล้อมเขต 12, 2543) พบว่าประเภทโรงงานยางแผ่นยางแท่งมีจำนวนโรงงานมากที่สุด รองลงมาได้แก่โรงงานแปรรูปไม้ยางพาราและอบ

ไม้และโรงงานยางขึ้นและยางเครฟ ตามลำดับ โดยในกลุ่มโรงงานดังกล่าวพบว่า โรงงานประเภท น้ำยางขึ้นและยางเครฟ มักจะประสบปัญหาสิ่งแวดล้อมและเป็นที่ร้องเรียนของชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากมีน้ำเสียจากกระบวนการผลิต ซึ่งประกอบด้วยสารปนเปื้อนที่สำคัญ 4 ประเภท คือสารอินทรีย์ ไนโตรเจน ซัลเฟต และสารแขวนลอยซึ่งมีระดับการปนเปื้อนสูง รวมถึงน้ำเสียที่มีค่าพีเอชซึ่งแตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา หากระบบบำบัดที่โรงงานมีไม่สามารถรองรับเพื่อบำบัดสารมลพิษดังกล่าวได้ และการควบคุมดูแลระบบบำบัดน้ำเสียทำงานอย่างไม่มีประสิทธิภาพแล้ว ก็ย่อมก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำได้ และพบว่าเทคโนโลยีการบำบัดน้ำเสียที่โรงงานน้ำยางขึ้นใช้บำบัดน้ำเสียส่วนใหญ่ จะใช้ระบบบ่อไร้อากาศซึ่งเป็นระบบเปิด จึงมีผลทำให้ซัลเฟตถูกเปลี่ยนเป็นไฮโดรเจนซัลไฟด์ (ก๊าซไข่เน่า) และระบายออกสู่อากาศ ทำให้เกิดกลิ่นเหม็นก่อนความเดือดร้อนรำคาญแก่ชุมชนได้

จากข้อมูลที่น่าเสนอข้างต้นแสดงให้เห็นว่า พื้นที่ตำบลพะตงซึ่งมีคลองที่สำคัญ คือ คลองประตู่ และคลองตง ซึ่งเป็นคลองสาขาสายสำคัญของคลองอุตะเถา และเป็นคลองที่เป็นแหล่งรองรับน้ำเสียของชุมชนและจากโรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่ง อาจจะได้รับผลกระทบจากการปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมประเภทโรงงานยางขึ้นและยางเครฟซึ่งมีจำนวนโรงงานในพื้นที่อยู่เป็นจำนวนมาก (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 15 แสดงปริมาณมูลฝอยจำแนกตามเทศบาล

เทศบาล	ปริมาณประชากร (คน) a	อัตราการผลิตมูลฝอย (กก./คน/วัน) b	ปริมาณมูลฝอย (ตัน/วัน)
ทต.บ้านพรุ	16012	0.84	13
ทต.ปรีก	9012	1.39	12
ทต.ปาดังเมซาร์	14275	0.80	11
ทต.พังลา	8491	0.96	8.1
ทต.พะตง	7632	0.74	5.6

หมายเหตุ a ประชากร 2542

b อัตราการผลิตมูลฝอยอ้างอิงจากสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 2540

ที่มา : สำนักงานสิ่งแวดล้อมเขต 12, 2543

จากตารางที่ 17 แสดงปริมาณมูลฝอยของเทศบาลต่างๆ สำหรับเทศบาลตำบลพะตงนั้นเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเทศบาลอื่นๆแล้ว พบว่าอัตราการเกิดมูลฝอยต่อวันนั้นมีปริมาณน้อยกว่า

3.2 การศึกษาเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้จากการเก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์จากกลุ่มบุคคล และจากการสนทนากลุ่มย่อยที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในระเบียบวิธีวิจัยของบทที่ 3 โดยจะนำเสนอแยกเป็นข้อๆ ดังนี้

3.2.1 การเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร

นับว่ามีความชัดเจน กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงประชากร ส่วนใหญ่เกิดจากการย้ายถิ่นเข้าและออกจากพื้นที่ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า “จำนวนคนที่เพิ่มมากขึ้นในพื้นที่ตำบลพะตงนั้น ส่วนใหญ่มาจากการอพยพเข้าของแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ เพื่อมาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมและเป็นแรงงานรับจ้างก่อสร้างอันเนื่องมาจากการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม และคาดว่ามิประชากรแฝง ณ ปัจจุบัน ประมาณ 10,000 คน ซึ่งถ้ามิได้มีการควบคุมน่าจะมีปัญหาอื่นๆตามมา” (เจ้าหน้าที่ของรัฐคนที่ 2 (สัมภาษณ์) 18 มีนาคม 2547) จนทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชน จนบางพื้นที่เป็นชุมชนแออัดของผู้มีรายได้น้อย เช่น บริเวณที่ดินริมทางรถไฟ โดยเฉพาะชุมชนหลบมุ่ม มีแรงงานย้ายถิ่นประมาณ 100 หลังคาเรือน ซึ่งคาดว่าน่าจะมีแรงงานย้ายถิ่นตรงบริเวณนี้ไม่ต่ำกว่า 2,000 คน (เทศบาลตำบลพะตง, 2547) การอพยพเข้าของแรงงานเหล่านี้ส่งผลให้ความต้องการด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น ทำให้กิจการบ้านเช่า การค้าในชุมชนขยายตัวเพิ่มขึ้น แต่ในทางกลับกันก็เกิดปัญหาความหนาแน่นในชุมชน เกิดปัญหาการส่งเสียงดัง ปัญหาขยะมูลฝอยที่มีจำนวนมากขึ้น แหล่งมั่วสุ่ม

3.2.2 การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ

การเปลี่ยนแปลงฐานการผลิตของพื้นที่ตำบลพะตง จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต่างระบุว่า การเปลี่ยนแปลงภายหลังการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ตำบลพะตงนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก การเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนคือ การเปลี่ยนแปลงแบบแผนการใช้ที่ดิน ทั้งนี้เนื่องจากที่ดินเป็นปัจจัยหลักในการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรม ผลที่ตามมาของการเปลี่ยนแปลงคือ การเปลี่ยนแปลงฐานการผลิตของชุมชน จากที่ดินเคยเป็นปัจจัยหลักในภาคเกษตรกรรมได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นปัจจัยหลักในการผลิตของภาคอุตสาหกรรม และทำให้ฐานเศรษฐกิจของชุมชนเปลี่ยนไปเป็นระบบเศรษฐกิจแบบอุตสาหกรรมตามมาด้วย กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้ราคาที่ดินเพิ่มขึ้นหลายเท่าตัว ดังมีผู้ตั้งข้อสังเกต “ราคาที่ดินเพิ่มสูงขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก จากห้องละประมาณ 30,000 บาท เพิ่มขึ้นเป็นแสนบาท และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ” (ผู้นำชุมชนคนที่ 2 (สัมภาษณ์) 11 มีนาคม 2547) และ พบว่าหลังจากขายที่ดินไปแล้วส่วนใหญ่ได้นำเงินมาลงทุนในธุรกิจด้านบริการ เช่น การค้าขาย กิจการบ้านเช่า แหล่งบันเทิงร้านคั่ว คารา

โอเค ร้านอาหาร เพื่อรองรับความต้องการของแรงงานอพยพจากต่างถิ่นที่ย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน รวมไปถึงการเป็นแรงงานระดับล่างในโรงงานอุตสาหกรรม สำหรับชาวบ้านที่ยังต้องการประกอบอาชีพการเกษตรอยู่เช่นเดิม ก็นำเงินที่ได้มาจากการขายที่ดินไปหาซื้อที่ดินแห่งใหม่ และได้ย้ายที่อยู่จากชุมชนเดิมอย่างถาวร จึงเห็นได้ว่าการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมได้ส่งผลกระทบต่อแบบแผนการดำรงชีวิตของชุมชนอย่างชัดเจน นอกจากจะเปลี่ยนแปลงการผลิตของชุมชนจากเดิมที่เคยเป็นเกษตรกรรมมาเป็นฐานการผลิตแบบอุตสาหกรรม และเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมแล้ว ยังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านอื่นๆ อีกด้วย

นอกจากนี้ พบว่าประชาชนบางส่วนแสดงทัศนคติที่ดีต่อเศรษฐกิจของชุมชนที่เป็นอยู่ เพราะเห็นว่าทำให้เกิดการจ้างงาน สร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน และคนในพื้นที่ยังให้ความเห็นว่า การค้าขายและกิจการบ้านเช่า การซื้อขายวัสดุก่อสร้าง การซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค ทำรายได้ให้แน่นอนและดีกว่าการทำเกษตร อย่างไรก็ตามก็มีข้อสังเกตพบว่าการเกิดปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2540 ที่ผ่านมา ภาคอุตสาหกรรมได้ชะงักตัวลง เป็นผลให้มีการปลดคนงานออกจากโรงงานเป็นจำนวนมาก แรงงานส่วนใหญ่อพยพมาจากต่างถิ่นก็ต้องเดินทางกลับภูมิลำเนาเดิมของตน ซึ่งส่งผลให้กิจกรรมเศรษฐกิจด้านบริการภายในชุมชนซบเซาลง และหากเป็นแรงงานจากสมาชิกในชุมชนเดิม ก็ทำให้พวกเขาขาดรายได้และขาดความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้มีข้อสังเกตพบว่า เริ่มมีการแบ่งพรรคแบ่งพวก และแก่งแย่งในการประกอบธุรกิจรุนแรงขึ้น เช่นหากผู้ขายเป็นคนอีสานผู้ซื้อก็เป็นคนอีสานด้วย (สนทนากลุ่มประชาชนทั่วไป ครั้งที่ 1, 3 มีนาคม 2547; สนทนากลุ่มผู้นำชุมชน ครั้งที่ 2, 18 มีนาคม 2547)

3.2.3 สัมพันธภาพในครอบครัว

การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของสมาชิกในพื้นที่ตำบลพะตง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ภายใต้การเปลี่ยนแปลงระบบอุตสาหกรรมนั้น ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน ที่จากเดิมสมาชิกมีความสัมพันธ์กันฉันเครือญาติจากญาติทางตรงคือเป็นพี่น้องหรือมีสายเลือดเดียวกัน หรืออาจมีความสัมพันธ์กันโดยการแต่งงาน และเป็นการนับญาติที่ไม่มีความสัมพันธ์กันทางสายเลือดโดยตรง แต่เกิดการเกี่ยวดองของญาติฝ่ายชายหรือฝ่ายหญิงหรือเกิดการพึ่งพาในบางเรื่อง จากลักษณะดังกล่าวสมาชิกในชุมชนจึงมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติทั้งหมดบ้าน หากปัจจุบันความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่เหนียวแน่นดังแต่ก่อน ลักษณะครอบครัวเริ่มเป็นครอบครัวเดี่ยวมีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 3-5 คน ลักษณะของชาวบ้านเป็นแบบต่างคนต่างอยู่มากขึ้น การไปมาหาสู่กันน้อยลง การนั่งพูดคุยได้ถามความทุกข์น้อยลง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก การประกอบอาชีพที่ไม่ต้องอาศัยแรงงานกันเหมือนเก่า และความห่างเหินเนื่องมาจากการขายที่ดินที่ได้เปลี่ยนผู้ถือครองใหม่ ซึ่งไม่ค่อยสนิทสนมเหมือนผู้ถือครองเดิม ประกอบกับการย้าย

เจ้าของแรงงานต่างถิ่นเข้าสู่ชุมชน ภายในชุมชนจึงมีผู้คนหลากหลายและแปลกหน้าอยู่เสมอ ความสัมพันธ์ของสมาชิกเดิมและสมาชิกใหม่จึงเป็นแบบต่างคนต่างอยู่ ขณะเดียวกันความไม่รู้จักคุ้นเคยจึงทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจกัน และรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และต้องระวังตัวอยู่ตลอดเวลา (สนทนากลุ่มประชาชนทั่วไปครั้งที่ 1, 3 มีนาคม 2547; สนทนากลุ่มผู้นำชุมชน ครั้งที่ 2, 18 มีนาคม 2547)

นอกจากนี้ ด้านความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต่างระบุว่า เมื่อมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นในพื้นที่ตำบลพะตง ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวที่ผู้ปกครองเปลี่ยนอาชีพเดิมเป็นแรงงานรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม โดยระบุว่าเมื่อก่อนผู้ปกครองสนใจและเอาใจใส่ลูกมากกว่า เนื่องจากมีเวลาอยู่ด้วยกัน หากแต่ปัจจุบันเมื่อเปลี่ยนเป็นสังคมโรงงานอุตสาหกรรมนั้น พบว่าพ่อแม่ต้องทำงานเป็นกะ บางครั้งแต่ละวันไม่มีโอกาสพบกับลูกเลย จนความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวต้องห่างเหินกัน นอกจากนี้ ปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มสมรสและสมาชิกในครอบครัวก็มีมากขึ้น เนื่องจากการแยกกันอยู่คนละที่ของกลุ่มสมรส ที่บางครั้งไม่ได้ย้ายถิ่นมาทั้งครอบครัว เมื่อเกิดความห่างเหินกัน จึงมีโอกาสที่จะเกิดการมีเพศสัมพันธ์ที่มีชู้สาวเดียวเมียเดียว จนเกิดปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว การแตกแยกและหย่าร้างในที่สุด(สนทนากลุ่มประชาชนทั่วไปครั้งที่ 1, 3 มีนาคม 2547; สนทนากลุ่มผู้นำชุมชน ครั้งที่ 2, 18 มีนาคม 2547)

3.2.4 การสนับสนุนทางสังคม

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนได้ตั้งข้อสังเกตว่า การสนับสนุนทางสังคมส่วนใหญ่ที่ได้รับจากครอบครัวโดยเฉพาะการช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจ การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารนั้นส่วนใหญ่ได้จากภาครัฐ แต่ก็มี ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงข้อมูลที่แตกต่างกันของประชาชนที่อาศัยอยู่เดิมและที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ ดังข้อสังเกต “การได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร หรือการเข้ารับบริการจากภาครัฐที่ไม่เสมอภาคกันของประชาชนที่เป็นเจ้าของถิ่นเดิมและสมาชิกที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ ยกตัวอย่างเช่น “บัตรประกันสุขภาพจากที่อื่นไม่สามารถใช้ได้ในที่อยู่ใหม่ยกเว้นกรณีฉุกเฉิน ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเหมือนเดิม การได้รับสิ่งสนับสนุนจากภาครัฐในกรณีเกิดภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ผู้ที่เป็นคนในพื้นที่จะได้รับสิทธิก่อนเสมอ หรือบางครั้งก็ไม่ได้รับเนื่องจากไม่มีเลขที่บ้าน” (สนทนากลุ่มประชาชนทั่วไปครั้งที่ 1, 3 มีนาคม 2547)

3.2.5 ผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต่างมีความเห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องต่างๆ ในชุมชนน้อยลงในสังคมอุตสาหกรรมเมื่อเปรียบเทียบกับแต่ก่อน โดยมีปัจจัยที่สำคัญ

ประการหนึ่งคือ แรงงานต่างถิ่นที่ย้ายเข้ามาในชุมชน มีการตระหนักและผูกพันกับถิ่นที่อยู่อาศัย น้อยกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่เดิม จึงเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมพัฒนาน้อยกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน นอกจากนี้เวลาของการทำงานที่ไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม จากกรณีที่แรงงานรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมต้องใช้เวลาในตอนกลางวันทั้งวันในโรงงานอุตสาหกรรม และบางครั้งต้องเข้าทำงานเป็นกะ ทำให้การสร้างความร่วมมือก็ยากมากขึ้น จากปัญหาการมีเวลาที่ไม่ตรงกัน (สนทนากลุ่มประชาชนทั่วไปครั้งที่ 1, 3 มีนาคม 2547; สนทนากลุ่มผู้นำชุมชน ครั้งที่ 2, 18 มีนาคม 2547)

3.2.6 ความเข้มแข็งของชุมชน

จากการศึกษาที่กล่าวมา พบว่าองค์กรในระดับชุมชนหรือองค์กรท้องถิ่นนั้นยังขาดความเข้มแข็งและขาดการมีส่วนร่วมจากสมาชิกในชุมชนอย่างมาก ซึ่งภาพสะท้อนเช่นนี้ได้รับการอธิบายว่า คณะกรรมการที่แต่ละชุมชนคัดเลือกขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวกลางประสานงานและขอความร่วมมือจากประชาชนภายในชุมชน เป็นการจัดตั้งขึ้นเพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐ และไม่มีหน้าที่ในการจัดการสิ่งใดๆที่เกิดขึ้นในชุมชน ประกอบกับการไม่ได้เห็นความสำคัญของประชาชนทุกคนที่อาศัยในชุมชน ทำให้ประชาชนที่ย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ใหม่มีความรู้สึกในการมีส่วนร่วมน้อย โดยส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า เวลาส่วนใหญ่จะหมดไปกับการทำมาหากิน เวลาที่จะทุ่มเทเพื่อสังคมจึงไม่มี

จากที่กล่าวมาต้องยอมรับว่า ภายใต้อุปสรรคการพัฒนาความเป็นอุตสาหกรรม ได้ส่งผลกระทบต่อด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและความเข้มแข็งของชุมชน ดังมีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า “องค์กร ชุมชนและการจัดตั้งสถาบันอย่างเป็นทางการนั้น ไม่ได้เกิดจากความตระหนักในคุณค่าของการมีส่วนร่วม หรือการช่วยเหลือกันตั้งแต่ก่อน แต่ได้เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขของรัฐ รวมไปถึงการไม่เอาใจใส่ต่อนโยบายดังกล่าว จึงทำให้สถาบันชุมชนมีความอ่อนแอในปัจจุบัน” (สนทนากลุ่มผู้นำชุมชน ครั้งที่ 2, 18 มีนาคม 2547)

3.2.7 ผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน

ผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาภายใต้ระบบอุตสาหกรรมนั้น ผู้ให้ข้อมูลได้ตั้งข้อสังเกตถึงผลกระทบที่เกิดกับเด็กและเยาวชนว่า “ผู้ปกครองที่มีความจำเป็นต้องนำบุตรมาด้วยเมื่อต้องย้ายถิ่นมาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมนั้นและเข้ามาอาศัยในบ้านเช่าที่จำกัดด้านเนื้อที่ที่อยู่ร่วมกันอย่างแออัด ทำให้ผู้ปกครองขาดความระมัดระวังในพฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์ ส่งผลให้เด็กเกิดการร้อยากรู้อยากลอง ผลที่ตามมาคือการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน การตั้งครรภ์อันไม่พึงประสงค์” (เจ้าหน้าที่ของรัฐคนที่ 1 (สัมภาษณ์) 18 มีนาคม 2547)

3.2.8 การช่วยเหลือกันของสมาชิกในชุมชน

เกิดความแตกต่างระหว่างสมาชิกเก่าและสมาชิกใหม่เนื่องจากสำนึกรักถิ่นฐานที่แตกต่างกัน การให้ความร่วมมือจากคนในท้องถิ่นและคนต่างถิ่นที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่มีน้อย “การช่วยเหลือกันในชุมชนน้อยลง เป็นแบบต่างคนต่างอยู่มากขึ้น อาจสืบเนื่องมาจากสังคม เปลี่ยนโดยมุ่งเน้นหาเงินทองมากกว่า” (ผู้นำชุมชนคนที่ 1 (สัมภาษณ์) 4 มีนาคม 2547)

3.2.9 ประเพณีและวัฒนธรรม

การพัฒนาเป็นสังคมอุตสาหกรรมไม่ได้มีผลต่อการปฏิบัติตามประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนที่มีอยู่เดิมมากนัก สืบเนื่องมาจากการพยายามปรับตัวของประชาชนที่พยายามให้ อยู่ได้ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและการผสมผสานวัฒนธรรมนั้นค่อนข้างน้อย “คนที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่บางกิจกรรมก็จัดเฉพาะกลุ่มของเขา แต่บางกิจกรรมก็สามารถเข้าร่วมกับคนในท้องถิ่นได้” (ผู้นำชุมชนคนที่ 5 (สัมภาษณ์) 10 มีนาคม 2547)

3.2.10 การไต่ถามความทุกข์สุข

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า การเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมอุตสาหกรรมนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อในเรื่องการไต่ถามความทุกข์สุขของสมาชิกในชุมชนนั้นมีน้อยลง โดยผู้ให้ข้อมูลระบุว่า เนื่องจากเวลาทำงานที่ไม่ตรงกัน และความรู้สึกที่ว่าตัวเองไม่ใช่คนดั้งเดิมในชุมชน

3.2.11 ปัญหาความขัดแย้งในชุมชน

ปัญหาความขัดแย้งในชุมชนเริ่มมีความชัดเจนมากขึ้น จากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป “การทะเลาะวิวาทซึ่งมักจะพบบ่อยมาก และมักเกิดหลังเลิกงานที่มักพากันไปเลี้ยงสังสรรค์และดื่มสุราจนมึนเมา บางครั้งถึงขั้นทำร้ายกันจนถึงแก่ชีวิต” (ผู้นำชุมชนคนที่ 5 (สัมภาษณ์) 10 มีนาคม 2547)

3.2.12 การช่วยเหลือกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า การช่วยเหลือกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในชุมชนก็เปลี่ยนไป การแจกจ่ายโอกาสของกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจ “จากแต่ก่อนที่ดินที่เป็นของทางรถไฟ เป็นที่ที่รัฐจัดให้แก่ผู้ที่ไม่มียี่ที่ดินทำกินเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยชั่วคราว เมื่อมีโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ที่ดินเหล่านี้ถูกถือครองโดยผู้มีอำนาจและหาผลประโยชน์ในทางธุรกิจ” (ประชาชนทั่วไปคนที่ 4 (สัมภาษณ์) 20 มีนาคม 2547)

3.2.13 ความยุติธรรมของผู้นำชุมชน

มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า ผู้นำชุมชนมีความเกรงใจผู้ประกอบการ มากกว่าจะคำนึงถึงผลกระทบที่ชุมชนจะได้รับ การขาดความยุติธรรมในเรื่องการจัดสรรทรัพยากรด้านต่างๆแก่

สมาชิก การแบ่งสรรปันส่วนที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกเดิมและสมาชิกใหม่ เนื่องจากในกระบวนการจัดสรรงบประมาณยึดหลักผู้ที่มีชื่อตามทะเบียนบ้าน ทำให้กลุ่มสมาชิกใหม่ที่ย้ายถิ่นมาแต่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน ขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการของรัฐ ผู้นำระดับชุมชนหรือองค์กรท้องถิ่นยังขาดความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมจากสมาชิกในชุมชน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า คณะกรรมการชุมชนที่แต่ละชุมชนย่อยคัดเลือกเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวกลางประสานงาน และขอความร่วมมือประชาชนภายในชุมชนมิได้เป็นตัวแทนของชุมชนอย่างแท้จริง “รายได้จากภาษีจากโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้ผู้นำชุมชนมีความเกรงใจในการที่จะกระทำการใดๆแก่ผู้ประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรมที่ปล่อยมลพิษลงสู่สิ่งแวดล้อม มากกว่าที่จะคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดกับคนในพื้นที่” (ผู้นำชุมชนคนที่ 5 (สัมภาษณ์) 10 มีนาคม 2548)

3.2.14 ความซื่อสัตย์ของคนในชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต่างให้ความเห็นว่า คนในชุมชนมีความซื่อสัตย์น้อยลง มีความหวาดระแวงกันมากขึ้น การเอาเปรียบทางการค้า การฉวยโอกาสของผู้ประกอบการ ดังมีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า “ราคาน้ำดื่มของตำบลพะตงจะแพงกว่าตำบลอื่นๆในอำเภอเดียวกัน ประมาณกิโลกรัมละ 5 ถึง 10 บาท” (ผู้นำชุมชนคนที่ 3 (สัมภาษณ์) 3 มีนาคม 2547)

3.2.15 ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบที่ชัดเจนอีกอย่างคือผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเช่น มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ นอกจากนี้ยังมีผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ ซึ่งผลกระทบเหล่านี้มีส่วนสัมพันธ์โดยตรงและโดยอ้อมกับสุขภาพของประชาชน ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงคือ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางเสียง อุบัติเหตุที่เกี่ยวข้องกับสารเคมี นอกจากนี้ยังมีผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ ซึ่งผลกระทบเหล่านี้มีส่วนสัมพันธ์โดยตรงและโดยอ้อมกับสุขภาพของประชาชน

ก มลพิษทางอากาศ

ปัญหามลพิษทางอากาศ เริ่มเป็นที่รับทราบกันโดยทั่วไป ปัญหาในเรื่องกลิ่นเหม็นของสารเคมี เนื่องจากโรงงานส่วนใหญ่ในพื้นที่เป็นประเภทโรงงานที่ทำแปรรูปผลิตภัณฑ์จากยางพาราและน้ำยางข้น ไซเอมโมเนียในกระบวนการผลิตเป็นวัตถุดิบที่สำคัญ ซึ่งเป็นที่มาของปัญหาหากลิ่นเหม็นจากโรงงาน โดยปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็นจะพบในช่วงตอนเย็น และกลิ่นจะรุนแรงมากหลังฝนตก ส่วนปัญหาเรื่องฝุ่นละอองจากโรงงานอุตสาหกรรมพบมากในช่วงตอนกลางวัน ซึ่งพื้นที่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมจะได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ฝุ่นละอองยังมีผลต่อการเจ็บป่วยต่อโรคระบบทางเดินหายใจของคนที่อยู่รอบๆ โรงงานอุตสาหกรรมโดย

เฉพาะอย่างยิ่งเด็กเล็กและผู้สูงอายุ “ในระยะเปลี่ยนผ่านจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำที่ผ่านมาในปี พ.ศ. 2540 นั้น โรงงานอุตสาหกรรมได้เปลี่ยนระบบการผลิตด้านเชื้อเพลิงเพื่อลดต้นทุนการผลิต จากเดิมโรงงานใช้น้ำมันเตาเป็นเชื้อเพลิงหลักที่สำคัญและได้เปลี่ยนมาใช้ฟืนจากไม้ยางพาราเป็นเชื้อเพลิงทดแทน ส่งผลให้เกิดเขม่าควัน ฝุ่นละออง คาร์บอนไฟในปริมาณที่เพิ่มขึ้นในบรรยากาศ ซึ่งคาดว่าจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจของคนในพื้นที่น่าจะมากขึ้น” (สนทนากลุ่มผู้นำชุมชน ครั้งที่ 2, 18 มีนาคม 2547)

ดังนั้นการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพอันเนื่องมาจากมลพิษทางอากาศในสิ่งแวดล้อมยังไม่อาจระบุได้อย่างชัดเจนโดยไม่มีข้อโต้แย้ง เพราะขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย แต่จากการศึกษาที่กล่าวมาชี้ให้เห็นได้ชัดเจนว่ามีผลกระทบต่อสุขภาพเกิดขึ้นแล้วกับประชาชน

ข มลพิษทางน้ำ

แหล่งน้ำในพื้นที่ตำบลพะตงนั้น เป็นแหล่งน้ำที่สำคัญที่ใช้อุปโภคบริโภคของชุมชน และเป็นแหล่งน้ำดิบสำหรับการผลิตน้ำประปา ลำน้ำที่สำคัญคือคลองตง และคลองประตู่ พบว่าคุณภาพน้ำส่วนใหญ่ไม่เหมาะสมสำหรับนำมาเพื่ออุปโภคและบริโภค คลองทั้งสองสายในปัจจุบันเกิดปัญหามลพิษทางน้ำ จากการปล่อยน้ำเสียลงสู่สายน้ำสาธารณะทั้งจากส่วนของบ้านเรือนที่อยู่อาศัยและจากโรงงานอุตสาหกรรม ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในน้ำทั้งด้านคุณภาพและปริมาณไม่ว่าจะเป็นพืชหรือสัตว์ ดังมีผู้ให้ข้อสังเกต “สมัยก่อนที่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมสามารถลงไปเล่นน้ำคลองได้ สามารถเลี้ยงปลาในกระชังริมคลองเป็นอาชีพเสริมได้ ต่อมาหลังจากนั้นปลาตาย เลยก่อนน้ำไปตรวจพบว่ามีปริมาณของสารตกค้างและในธรรมชาติ สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากโรงงานน้ำยางชั้นที่ตั้งอยู่ทางเหนือของลำคลอง ทำให้ตกสะสมเป็นโคลนตม ดินเหนือกของปลาและผิวหนัง ทำให้ปลาตาย ” (ประชาชนทั่วไปคนที่ 1 (สัมภาษณ์) 11 มีนาคม 2547) นอกจากนี้การสะสมของสารพิษตกค้างของพืชที่อยู่ริมน้ำ การสะสมสารพิษในปลาและสัตว์น้ำจนประชาชนไม่กล้านำปลามาบริโภค และมีผู้ตั้งข้อสังเกตว่าหลายปีที่ผ่านมาปริมาณน้ำในบ่อน้ำตื้นและบ่อน้ำตื้นลดปริมาณลงอย่างมาก จนไม่เพียงพอในฤดูแล้ง นอกจากนี้ปริมาณการใช้น้ำในแต่ละปีก็เพิ่มขึ้นเนื่องจากต้องดึงน้ำมาใช้ในกระบวนการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรม มีผู้ให้ข้อมูลว่า มีน้ำเสียจากโรงงานไหลเข้าบ่อน้ำตื้นของประชาชนจนไม่สามารถใช้อุปโภคบริโภคได้

ค ขยะและกากของเสีย

พบว่าปริมาณขยะในปัจจุบันของตำบลพะตงมีปริมาณมากขึ้นเรื่อยๆ อย่างชัดเจน จากปริมาณคนที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ความต้องการบริโภคมีมากขึ้น ขยะจึงเพิ่ม

ปริมาณมากขึ้นจนยากที่จะดำเนินการแล้วเสร็จได้ในแต่ละวัน ทำให้มีปริมาณขยะเหลือตกค้างในชุมชนมากขึ้น (สนทนากลุ่มผู้นำชุมชน ครั้งที่ 1, 3 มีนาคม 2547)

ง ชุมชนแออัดรอบๆ โรงงานอุตสาหกรรม

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ตำบลพะตงที่ผ่านมา ส่งผลให้ความต้องการที่อยู่อาศัยของประชาชนที่มารับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม และบางครอบครัวที่ต้องอพยพมาทั้งหมด ไม่สามารถเข้าอาศัยในพื้นที่ที่ทางโรงงานได้จัดไว้ได้ จึงเกิดการบุกรุกที่สาธารณะโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ของทางรถไฟ จนเกิดเป็นชุมชนแออัดหลายพื้นที่ คือ ชุมชนแออัดหลังโศสสะ ชุมชนแออัดหลบมูม ชุมชนแออัดประธานคีรีวัฒน์ ชุมชนแออัดหน้าบริษัทเซฟสกิน จนส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆตามทั้งปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาการส่งเสียงดัง ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการลักเล็กขโมยน้อยและปัญหาอื่น ๆ ตามมา (สนทนากลุ่มผู้นำชุมชน ครั้งที่ 2, 18 มีนาคม 2547)

ตารางที่ 16 สรุปผลกระทบสุขภาพทางสังคมขอบเขตและความเป็นไปได้

ดัชนีชี้วัด	คุณภาพของข้อมูล		แนวโน้มที่จะเกิดในอนาคต	ข้อถกเถียงเกี่ยวกับข้อมูล	ข้อเสนอแนะจากกลุ่มและผู้วิจัย
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ			
การเปลี่ยนแปลงทางประชากร	มาก	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	น้อย	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ -เพิ่มในเรื่องความหนาแน่นของประชากร
การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ	ปานกลาง	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	น้อย	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ -เก็บข้อมูลเพิ่มเรื่องรายได้สุทธิ แบบแผนการใช้ที่ดิน
สัมพันธภาพในครอบครัว	มาก	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	น้อย	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ -เก็บข้อมูลเพิ่มเติมข้อมูลสถิติการหย่าร้าง

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ดัชนีชี้วัด	คุณภาพของข้อมูล		แนวโน้มที่จะเกิดในอนาคต	ข้อถกเถียงเกี่ยวกับข้อมูล	ข้อเสนอแนะต่อการใช้อข้อมูล/ประเด็นการศึกษา
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ			
การสนับสนุนทางสังคม	มาก	น้อย	ไม่สามารถทำนายแนวโน้มได้	มากในเรื่องรูปแบบการสนับสนุน	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ -แนะนำให้ตัดประเด็นของการสนับสนุนในเรื่องคำแนะนำ การสนับสนุนทางอารมณ์
การมีส่วนร่วมของชุมชน	มาก	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	ปานกลางเรื่องลักษณะการมีส่วนร่วม	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ และควรใช้วิธีการเชิงคุณภาพ
ความเข้มแข็งของชุมชน	น้อยมาก	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	น้อย	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ และควรใช้วิธีการเชิงคุณภาพ
ผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน	ไม่มีข้อมูลเชิงปริมาณ	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	มาก	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้
การช่วยเหลือกันของสมาชิกในชุมชน	น้อยมาก	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	น้อย	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ และควรใช้วิธีการเชิงคุณภาพ
ประเพณีและวัฒนธรรม	ไม่มีข้อมูลเชิงปริมาณ	น้อยมาก	ไม่สามารถทำนายแนวโน้มได้	น้อย	-แนะนำให้ตัดออก
การไต่ถามความทุกข์สุข	ไม่มีข้อมูลเชิงปริมาณ	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	น้อย	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ และควรใช้การศึกษาเชิงคุณภาพ
ปัญหาความขัดแย้งในชุมชน	ไม่มีข้อมูลเชิงปริมาณ	ปานกลาง	แนวโน้มสูงขึ้น	ปานกลางเรื่องประเด็นความขัดแย้ง	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ และควรใช้การศึกษาเชิงคุณภาพ
การช่วยเหลือกลุ่มผู้ด้อยโอกาส	น้อยมาก	ปานกลาง	ไม่สามารถทำนายแนวโน้มได้	ปานกลาง	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ แต่ควรใช้การศึกษาเชิงคุณภาพ

ดัชนีชี้วัด	คุณภาพของข้อมูล		แนวโน้มที่จะเกิดในอนาคต	ข้อถกเถียงเกี่ยวกับข้อมูล	ข้อเสนอแนะจากกลุ่มและผู้วิจัย
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ			
การช่วยเหลือกลุ่มผู้ด้อยโอกาส	น้อยมาก	ปานกลาง	ไม่สามารถทำนายแนวโน้มได้	ปานกลาง	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ แต่ควรใช้การศึกษาเชิงคุณภาพ
ความยุติธรรมของผู้นำชุมชน	น้อยมาก	ปานกลาง	แนวโน้มสูงขึ้น	ปานกลาง	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ แต่ควรใช้การศึกษาเชิงคุณภาพ
ความซื่อสัตย์ของคนในชุมชน	น้อยมาก	น้อยมาก	ไม่สามารถทำนายแนวโน้มได้	ปานกลาง	เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ แต่ควรใช้การศึกษาเชิงคุณภาพ
ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม	ปานกลาง	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	น้อย	-เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ -ควรติดตามเผื่อระวัง การตรวจทางห้องปฏิบัติการของคุณภาพน้ำ อากาศ และขยะอันตราย

4 ผลกระทบสุขภาวะทางจิตวิญญาณ

4.1 การศึกษาเชิงปริมาณ

การศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณในส่วน of ผลกระทบสุขภาวะทางจิตวิญญาณ ผู้วิจัยได้ทดลองใช้แบบสอบถามสุขภาวะทางจิตวิญญาณสอบถามประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ตำบลพะตง จำนวน 398 คน และนำผลการศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาของประชาชนในตำบลตะโหมดซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตชนบทซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกับพื้นที่ตำบลพะตงที่มีลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบทที่ จูติมา ชูรัตน์และคณะ ได้ศึกษาไว้ในปี พ.ศ. 2546 จากจำนวนตัวอย่าง 104 คน และของตำบลคอหงส์ ที่ครรชิต สดแสงรัตน์และคณะ ได้ทำการศึกษาไว้เมื่อปี พ.ศ.2546 จำนวน 256 คน และนำสถานะทางสุขภาพในแต่ละด้านมาเปรียบเทียบกัน ว่าสุขภาวะทางจิตวิญญาณของประชาชนในพื้นที่ตำบลพะตงนั้นมีความแตกต่างกับสุขภาวะทางจิตวิญญาณของประชาชนในพื้นที่ตำบลตะโหมดซึ่งถือว่าเป็นสังคมที่มีสุขภาวะทางจิตวิญญาณที่ดีนั้น แตกต่างกันอย่างไรรในแต่ละด้านกับของพื้นที่ตำบลพะตง ซึ่งผู้วิจัยอนุมานว่าน่าจะมีสุขภาวะทางจิตวิญญาณที่ดีกว่า และเป็นการตรวจสอบตัวชี้วัดสุขภาวะทางจิตวิญญาณของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นนั้น สามารถตอบคำ

ถามได้หรือไม่ในสังคมที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้ในแต่ละข้อของผลกระทบ
 สุขภาวะทางจิตวิญญาณมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้สถิติ t-test

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลกระทบสุขภาวะทางจิตวิญญาณระหว่างตำบลพะตงและตำบล
 เปรียบเทียบ

ผลกระทบสุขภาวะทางจิตวิญญาณ	ตำบลพะตง		ตำบลเปรียบเทียบ 1 (ตำบล ตะโหนด)		ตำบลเปรียบเทียบ 2 (ตำบล คอหงส์)	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ความหมายและเป้าหมายในชีวิต						
1. การมีความสุข ความพึงพอใจในชีวิต	3.65	0.90	3.93	0.91	3.69	0.72
2. การมีชีวิตที่ผ่านมามีคุณค่าต่อชุมชน	3.31	0.79	3.61	0.85	3.26	0.77
3. ชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบันตรงกับความ คาดหวังหรือจุดหมายที่เคยตั้งไว้**	3.31	0.89	3.35	0.94	3.28	0.88
4. การได้พยายามที่จะทำให้ชีวิตบรรลุ ตามเป้าหมายที่เคยตั้งไว้**	3.48	0.88	3.72	0.87	3.85	0.84
5. เมื่อมีความทุกข์ใจสามารถเยียวยาตนเอง เองได้*	3.55	0.82	3.76	0.80	3.73	0.82
ด้านคุณค่าในชีวิต						
1. อาชีพหรืองานในหนึ่งปีที่ผ่านมา สามารถสร้างประโยชน์ให้ชุมชน*,**	3.14	0.88	3.91	0.74	3.28	0.91
ความเชื่อและความศรัทธา						
1. การเชื่อและนำหลักธรรมคำสอนของ ศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนิน ชีวิต *,**	3.61	0.93	4.21	0.76	3.80	0.88
2. ท่านเชื่อว่า ศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ เคารพนับถือจะช่วยให้ จิตใจเข้มแข็ง ขึ้น *,**	3.76	0.88	4.12	0.82	3.92	0.83

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ผลกระทบสุขภาพทางจิตวิญญาณ	ค่าเฉลี่ย		ค่าเฉลี่ย		ค่าเฉลี่ย	
	S.D	S.D	S.D	S.D	S.D	S.D
3. ท่านคิดว่าถ้าทุกคนในชุมชนร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาแล้วสิ่งนั้นให้ประโยชน์ต่อตัวท่านเอง และชุมชนของท่านให้ดีขึ้น **,**	3.64	0.82	4.02	0.82	3.92	0.75
ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น						
1. ท่านคิดว่าท่านไว้วางใจคนอื่นๆในชุมชนของท่าน **,**	3.08	0.82	3.48	0.79	2.95	0.85
2. ท่านคิดว่าคนอื่นๆในชุมชนของท่านไว้วางใจท่าน **,**	3.14	0.75	3.55	0.70	3.04	0.76
3. ท่านคิดว่าท่านรู้สึกห่วงใยคนอื่นๆในชุมชน *	3.31	0.75	3.84	0.68	3.28	0.68
4. ท่านคิดว่า คนอื่นๆในชุมชนของท่านรู้สึกห่วงใยท่าน *	3.04	0.81	3.49	0.76	3.04	0.68
5. ท่านคิดว่า ท่านให้การดูแลเอาใจใส่คนอื่นๆในชุมชนของท่านมาก **,**	3.08	0.80	3.51	0.76	2.96	0.77
6. ท่านคิดว่าคนอื่นๆในชุมชนของท่านให้การเอาใจใส่ท่าน **,**	2.96	0.80	3.36	0.78	2.84	0.73
7. ท่านคิดว่าท่านให้ความรักแก่คนอื่นๆในชุมชนของท่าน **,**	3.20	0.75	3.72	0.72	3.29	0.64
8. ท่านคิดว่าคนอื่นๆในชุมชนของท่านให้ความรักแก่ท่าน *	3.04	0.79	3.53	0.77	3.04	0.63
ด้านความสัมพันธ์ในชุมชน						
1. ท่านคิดว่าคนในชุมชนของท่านแสดงให้เห็นถึงความมีคุณค่าของพวกเขา *	3.30	0.94	3.50	0.76	2.95	0.79
2. ท่านคิดว่าในชุมชนของท่านมีความเข้มแข็งมากน้อยเพียงใดเมื่อต้องฝ่าฟันอุปสรรคในช่วงเวลาที่ยากลำบาก *	3.33	0.88	3.67	0.85	3.29	0.85

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ผลกระทบสุขภาพทางจิตวิญญาณ	ค่าเฉลี่ย		ค่าเบี่ยงเบน		ค่าเบี่ยงเบน	
	ค่าเฉลี่ย	S.D	ค่าเฉลี่ย	S.D	ค่าเฉลี่ย	S.D
3. ท่านคิดว่าปัจจุบันชุมชนของท่านมีความสงบ *,**	3.42	1.11	3.65	0.80	3.28	0.84
4. ท่านคิดว่าในชุมชนของท่านมีความเป็นมิตรให้แก่กัน *,**	3.45	1.10	3.84	0.67	3.44	0.81
5. เมื่อเกิดความขัดแย้งในชุมชน ท่านคิดว่าในชุมชนของท่านเป็นสังคมแห่งการให้อภัยมากน้อยเพียงใด *	3.19	0.91	3.73	0.73	3.24	0.80
6. ท่านคิดว่าคนอื่นๆในชุมชนมีความเอื้ออาทรต่อท่าน *	3.22	1.03	3.52	0.71	3.62	0.64
7. ท่านคิดว่าคนในชุมชนมีความเต็มใจในการทำประโยชน์ ต่อส่วนรวม *,**	3.39	0.96	3.72	0.77	3.29	0.85
ด้านความเอื้ออาทร						
1. ท่านเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชนของท่าน *	3.41	1.00	4.06	0.77	3.63	0.87
2. ท่านเอื้ออาทรกับคนอื่นในชุมชนของท่าน *	3.45	0.97	3.89	0.69	3.62	0.64
ด้านความยุติธรรม						
1. ท่านพร้อมที่จะให้อภัยผู้อื่น	3.41	1.04	3.52	0.71	4.03	0.74
2. ท่านเคารพสิทธิของผู้อื่นๆ เช่น การไม่ส่งเสียงดัง **	2.95	0.99	3.72	0.77	4.33	0.60
3. ท่านปฏิบัติต่อผู้อื่นโดยไม่ลำเอียง **	2.98	1.08	4.06	0.77	4.07	0.74
ท่านไม่เอาเปรียบหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน **	2.79	0.84	3.89	0.69	4.47	0.60
ด้านความอดทนอดกลั้น						
1. เมื่อท่านต้องสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักท่านสามารถทำใจยอมรับได้ **	2.88	1.04			3.57	1.00
2. ท่านสามารถวางเฉย ไม่ได้ตอบเมื่อมีบุคคลมากล่าวว่าร้ายท่าน **	2.90	0.99			2.73	1.00

ผลกระทบสุขภาพทางจิตวิญญาณ	ตำบลพะตง		ตำบลเปรียบเทียบ 1 (ตำบล ตะโหมด)		ตำบลเปรียบเทียบ 2 (ตำบล คอหงส์)	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
3. หากมีคนพูดดูถูกท่านทั้งๆที่ไม่เป็นความจริง ท่านจะไม่ได้ตอบ **	2.90	0.99			2.62	1.04
ด้านธรรมชาติและสันติ						
1. ท่านเห็นด้วยว่าธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิต **	4.19	0.84			4.49	0.63
2. ท่านมีความรู้สึกสำนึกในธรรมชาติรอบตัว **	3.94	0.84			4.49	0.63
3. ท่านเห็นด้วยว่าความสงบและ สันติภาพ จะนำมาซึ่งความสุข **	4.06	0.92			4.49	0.63
4. หากมีปัญหาท่านมักจะใช้วิธี ประนีประนอมมากกว่าใช้กำลัง **	3.73	0.91			4.24	0.69
ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านมีส่วนร่วมใน การช่วยเหลือชุมชน เช่น การบริจาค การช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นต้น **	3.24	0.88			4.00	0.71
ด้านการยอมรับข้อแตกต่าง						
1. ท่านเห็นด้วยว่ามนุษย์ไม่สามารถทำ ทุกสิ่งทุกอย่างได้ทั้งหมด **	3.81	0.98			4.33	0.82
2. ท่านเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีข้อดีที่แตกต่างกัน **	4.20	1.23			4.53	0.57
ด้านความขัดแย้ง						
1. ท่านคิดว่าโดยส่วนตัวของท่าน ท่านมี ความขัดแย้งกับคนอื่นๆในชุมชน **	3.30	1.43			1.85	1.03
2. ท่านคิดว่าในกลุ่มหรือในชุมชนของ ท่านมีความขัดแย้งกับกลุ่มหรือชุมชน อื่น **	3.23	1.35			2.14	0.89

หมายเหตุ ทดสอบค่าเฉลี่ยโดยสถิติ t-test

* คือค่าเฉลี่ยที่ทดสอบเปรียบเทียบกันของตำบลพะตงและตำบลเปรียบเทียบ 1 ด้วยสถิติ t-test แล้วมีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

** คือค่าเฉลี่ยที่ทดสอบเปรียบเทียบกันของตำบลพะตงและตำบลเปรียบเทียบ 2 ด้วยสถิติ t-test แล้วมีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.1.1 ด้านความหมายและเป้าหมายในชีวิต

จากตารางที่ 17 เมื่อนำค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อของสุขภาวะทางจิตวิญญาณด้านความหมายและเป้าหมายในชีวิตของตำบลพะตงและตำบลตะโหมคมมาเปรียบเทียบกัน โดยทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ t-test พบว่ามีค่าเฉลี่ยทุกข้อแตกต่างกัน โดยพบว่าค่าเฉลี่ยสุขภาวะจิตวิญญาณของตำบลตะโหมคมมีค่ามากกว่าค่าเฉลี่ยของตำบลพะตงและเมื่อนำค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อของสุขภาวะทางจิตวิญญาณด้านความหมายและเป้าหมายในชีวิตของตำบลพะตงและตำบลคองหงส์มาเปรียบเทียบกัน โดยทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ t-test พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันคือ ชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบันตรงกับความคาดหวังหรือจุดหมายที่เคยตั้งไว้ เรื่องการได้พยายามที่จะทำให้ชีวิตบรรลุตามเป้าหมายที่เคยตั้งไว้และเรื่องเมื่อมีความทุกข์ใจ สามารถเยียวยาตนเองได้ โดยพบว่าค่าเฉลี่ยสุขภาพจิตวิญญาณของตำบลคองหงส์มีค่ามากกว่าค่าเฉลี่ยของตำบลพะตง ส่วนสุขภาพจิตวิญญาณเรื่องการมีความสุข ความพึงพอใจในชีวิตและเรื่องชีวิตที่ผ่านมา มีคุณค่าต่อชุมชนนั้นค่าเฉลี่ยของทั้งสองตำบลไม่แตกต่างกัน

4.1.2 ด้านคุณค่าในชีวิต

จากตาราง 17 เมื่อนำค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อของสุขภาวะทางจิตวิญญาณด้านคุณค่าในชีวิตของตำบลพะตงและตำบลตะโหมคมมาเปรียบเทียบกัน โดยทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ t-test พบว่ามีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน โดยพบว่าค่าเฉลี่ยสุขภาพจิตวิญญาณด้านคุณค่าในชีวิตของตำบลตะโหมคมมีค่ามากกว่าค่าเฉลี่ยของตำบลพะตง และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับตำบลคองหงส์ก็เป็นไปในลักษณะเดียวกันกล่าวคือค่าเฉลี่ยสุขภาพจิตวิญญาณด้านคุณค่าในชีวิตของตำบลคองหงส์มีค่ามากกว่าค่าเฉลี่ยของตำบลพะตง

4.1.3 ด้านความเชื่อและความศรัทธา

จากตาราง 17 เมื่อนำค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อของสุขภาวะทางจิตวิญญาณด้านความเชื่อและความศรัทธาของตำบลพะตงและตำบลตะโหมคมมาเปรียบเทียบกัน โดยทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ t-test พบว่ามีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน โดยพบว่าค่าเฉลี่ยสุขภาพจิตวิญญาณด้านความเชื่อและความศรัทธาของตำบลตะโหมคมมีค่ามากกว่าค่าเฉลี่ยของตำบลพะตง และเมื่อนำมาเปรียบเทียบ

กับตำบลคอหงส์ก็เป็นไปในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือค่าเฉลี่ยสุขภาพจิตวิญญาณด้านความเชื่อและความศรัทธาของตำบลคอหงส์มีค่ามากกว่าค่าเฉลี่ยของตำบลพะตง

4.1.4 ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น

จากตาราง 17 เมื่อนำค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อของสุขภาวะทางจิตวิญญาณด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของตำบลพะตงและตำบลตะโหมดมาเปรียบเทียบกัน โดยทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ t-test พบว่ามีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน โดยพบว่าค่าเฉลี่ยสุขภาพจิตวิญญาณด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของตำบลตะโหมดมีค่ามากกว่าค่าเฉลี่ยของตำบลพะตง และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับตำบลคอหงส์พบว่ามีความแตกต่างกันยกเว้นเรื่องการห่วงใยคนอื่น ๆ ในชุมชน การที่ชุมชนรู้สึกห่วงใยและเรื่องการได้รับความรักจากคนอื่น ๆ ในชุมชนที่พบว่ามีความแตกต่างของทั้งสองตำบล ซึ่งพบว่าตำบลคอหงส์มีค่าเฉลี่ยสุขภาพจิตวิญญาณด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของตำบลพะตง

4.1.5 ด้านความสัมพันธ์ในชุมชน

จากตาราง 17 เมื่อนำค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อของสุขภาวะทางจิตวิญญาณด้านความสัมพันธ์ในชุมชนของตำบลพะตงและตำบลตะโหมดมาเปรียบเทียบกัน โดยทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ t-test พบว่ามีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน โดยพบว่าค่าเฉลี่ยสุขภาพจิตวิญญาณด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของตำบลตะโหมดมีค่ามากกว่าค่าเฉลี่ยของตำบลพะตง และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับตำบลคอหงส์พบว่ามีความแตกต่างกันยกเว้นเรื่องคนที่คนในชุมชนแสดงให้เห็นถึงความมีคุณค่า ความเข้มแข็งของชุมชนเมื่อต้องฟันฝ่าอุปสรรคในช่วงเวลาที่ยากลำบาก เรื่องความรู้สึกว่าชุมชนเป็นสังคมแห่งการให้อภัยและเรื่องความเอื้ออาทรของคนในชุมชน พบว่ามีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันของทั้งสองตำบล และในข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกัน พบว่าตำบลคอหงส์มีค่าเฉลี่ยสุขภาพจิตวิญญาณด้านความสัมพันธ์ในชุมชนมากกว่าค่าเฉลี่ยของตำบลพะตง

4.1.6 ด้านความเอื้ออาทร

จากตาราง 17 เมื่อนำค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อของสุขภาวะทางจิตวิญญาณด้านความเอื้ออาทรของตำบลพะตงมาเปรียบเทียบกับตำบลตะโหมดและตำบลคอหงส์ โดยทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ t-test พบว่ามีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

4.1.7 ด้านความยุติธรรม

จากตาราง 17 พบว่าค่าเฉลี่ยของสุขภาวะทางจิตวิญญาณด้านความยุติธรรมของตำบลพะตงแตกต่างจากตำบลคอหงส์โดยที่ตำบลคอหงส์มีค่าเฉลี่ยของสุขภาวะทางจิตวิญญาณด้านความยุติธรรมมากกว่าตำบลพะตง ยกเว้นด้านการให้อภัยผู้อื่นที่พบว่าค่าเฉลี่ยของทั้งสองตำบลไม่แตกต่างกัน

4.1.8 ด้านความอดทนอดกลั้น

จากตารางที่ 17 พบว่าค่าเฉลี่ยของสุขภาวะทางจิตวิญญาณด้านความอดทนอดกลั้นพบว่าค่าเฉลี่ยด้านความอดทนอดกลั้นเมื่อต้องสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก และสามารถทำใจยอมรับได้ของตำบลพะตงแตกต่างจากตำบลคอหงส์ โดยพบว่าค่าเฉลี่ยของตำบลคอหงส์ด้านการสามารถทำใจยอมรับเมื่อต้องสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักมีค่ามากกว่าค่าเฉลี่ยของตำบลพะตง ส่วนด้านความสามารถวางเฉย ไม่ได้ตอบ เมื่อมีบุคคลมากกล่าวว่าร้ายและหากมีคนพุดคูดูก ทั้งๆที่ไม่เป็นความจริงจะไม่ได้ตอบ นั้นพบว่าค่าเฉลี่ยของทั้งสองตำบลไม่แตกต่างกัน

4.1.9 ด้านธรรมชาติและสันติ

จากตารางที่ 17 พบว่าผลกระทบสุขภาวะทางจิตวิญญาณในด้านธรรมชาติและสันติของตำบลพะตงมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันกับตำบลคอหงส์ โดยที่ค่าเฉลี่ยของตำบลคอหงส์มีค่ามากกว่าตำบลพะตง

4.1.10 ด้านการยอมรับข้อแตกต่าง

จากตารางที่ 17 พบว่าสุขภาวะทางจิตวิญญาณด้านการยอมรับข้อแตกต่างของตำบลพะตงมีค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกันในทุกประเด็นที่กล่าวมากับตำบลคอหงส์ โดยที่ค่าเฉลี่ยของตำบลคอหงส์มีค่ามากกว่าตำบลพะตง

4.1.11 ด้านความขัดแย้ง

จากตารางที่ 17 พบว่าสุขภาวะทางจิตวิญญาณด้านความขัดแย้งของตำบลพะตงมีค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกันในทุกประเด็นที่กล่าวมากับตำบลคอหงส์ โดยที่ค่าเฉลี่ยของตำบลคอหงส์มีค่ามากกว่าตำบลพะตง

กล่าวโดยสรุป จะเห็นว่าเมื่อนำค่าเฉลี่ยของสุขภาวะทางจิตวิญญาณของตำบลพะตงมาเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยกับตำบลตะโหมดของสุขภาวะทางจิตวิญญาณในแต่ละด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยของตำบลตะโหมดจะมีค่ามากกว่าค่าเฉลี่ยของตำบลพะตง และเมื่อนำค่าเฉลี่ยของตำบลพะตงมาเปรียบเทียบกับตำบลคอหงส์ในประเด็นเดียวกัน พบว่าค่าเฉลี่ยของตำบลคอหงส์สุขภาวะทางจิตวิญญาณในแต่ละด้านมีค่ามากกว่าค่าเฉลี่ยของตำบลพะตง ยกเว้นสุขภาวะทางจิตวิญญาณด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ค่าเฉลี่ยของตำบลพะตงมากกว่าตำบลคอหงส์

4.2 การศึกษาเชิงคุณภาพ

จากการศึกษาผลกระทบทางสุขภาวะทางจิตวิญญาณของประชาชนในพื้นที่ตำบลพะตงพบว่า ผลกระทบสุขภาวะทางจิตวิญญาณที่สำคัญ ที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่กล่าวถึงคือ

4.2.1 เป้าหมายชีวิต

ผู้ให้ข้อมูลระบุว่า เป้าหมายในการใช้ชีวิตของคนในพื้นที่ตำบลพะตงน่าจะเปลี่ยนไป เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในพื้นฐานและวิถีชีวิตจากเดิมมาก เช่น เป้าหมายในการใช้ชีวิตเรื่องการประกอบอาชีพ “การประกอบอาชีพที่เปลี่ยนไป คนที่เคยอยู่อาจไม่ยอมตั้งบ้านเรือนในพื้นที่เนื่องจากสังคมที่วุ่นวาย” (ผู้ให้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่รัฐคนที่ 1 (สัมภาษณ์) 18 มีนาคม 2548) อาจมีสาเหตุที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงในสัมพันธภาพในชุมชน ความเป็นมิตรกันของคนในชุมชนเริ่มน้อยลง เนื่องจากเกิดความไม่ไว้วางใจกันระหว่างสมาชิกเดิมและสมาชิกใหม่ การเอาใจใส่กันของสมาชิกเริ่มมีน้อยลง ความสนใจในเรื่องส่วนรวมน้อยลง สนใจเรื่องส่วนตัวเป็นสำคัญ นอกจากนี้สำนึกรักในถิ่นฐานของผู้ที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ก็ย่อมมีน้อยกว่าผู้ที่เป็นเจ้าของเดิม (สนทนากลุ่มประชาชนทั่วไปครั้งที่ 1, 3 มีนาคม 2547)

4.2.2 ความเชื่อและความศรัทธา

พบว่าประเด็นสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมนั้น สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การพัฒนาทางด้านวัตถุมากขึ้น การนำคำสอนของศาสนาไปปฏิบัติในสังคมอุตสาหกรรมจึงลดน้อยลง มีผู้ให้ข้อสังเกตว่า ในอดีตการแก้ปัญหาเมื่อมีข้อขัดแย้งภายในชุมชนเอง สามารถใช้วิธีการประนีประนอม ผู้มีวิญญูติกว่าสามารถกล่าวตักเตือนผู้เยาว์วัยกว่า กรณีมีการกระทำที่ผิดต่อหลักศาสนาและศีลธรรมในชุมชนสามารถกล่าวตักเตือนและหาข้อยุติแบบประนีประนอมได้ หากเมื่อสังคมที่มีคนมากหน้าหลายตา การใช้วิธีการเดิมไม่เป็นผล การตัดสินใจปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนจึงมักใช้ความรุนแรงและใช้กฎหมายเป็นกลไกหลักที่สำคัญ ดังคำให้สัมภาษณ์ “เมื่อก่อนเห็นใครผ่านไปผ่านมาก็รู้ว่าเป็นลูกหลานของใคร เห็นใครทำไม่ดีสามารถว่ากล่าวตักเตือนได้ เด็กก็นับถือผู้ใหญ่รู้จักบุญคุณ สมัยปัจจุบันแตกต่างกันมาก” (ประชาชนทั่วไปคนที่ 6 (สัมภาษณ์) 19 มีนาคม 2547)

4.2.3 ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น

ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นของคนในพื้นที่ตำบลพะตงนั้น ความเป็นมิตรกันเริ่มมีน้อยลง ไม่ค่อยไว้วางใจกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ เนื่องจากความไม่คุ้นเคยกัน ไม่รู้จักกันมากพอ การเอาใจใส่ระหว่างสมาชิกเริ่มน้อยลง โดยสาเหตุที่สำคัญคือการขายที่ดินทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผู้ถือครอง การเปลี่ยนบ้านเรือนไปทำธุรกิจ เช่นร้านค้า ร้านคาราโอเกะ มีโรงงาน มีถนนคั่นกลาง ความสัมพันธ์กับผู้อื่นจึงเริ่มน้อยลง การไปมาหาสู่เริ่มน้อยลง (สนทนากลุ่มผู้ด้อยโอกาสครั้งที่ 1, 5 มีนาคม 2547)

4.2.4 ด้านความยุติธรรม

พบว่าด้านความยุติธรรมนั้น ยังมีความเหลื่อมล้ำค่อนข้างมากระหว่างสมาชิกเดิมและสมาชิกที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ โดยเฉพาะการย้ายถิ่นเข้ามาอาศัยและรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่มักไม่ได้ย้ายทะเบียนบ้านมา เนื่องจากเห็นว่าอาจไม่ได้อยู่อย่างถาวร การย้ายมาทำให้เกิดความยุ่งยาก ทำให้กลุ่มคนเหล่านี้รู้สึกว่าเป็นบุคคลชั้นสอง ไม่สามารถมีสิทธิเท่าเทียมกับเจ้าของถิ่นเดิมในเรื่องการเข้าถึงบริการด้านต่างๆของรัฐ ตลอดจนสิทธิในการใช้ทรัพยากรต่างๆ (สนทนากลุ่มผู้ด้อยโอกาส 1, 5 มีนาคม 2547) และการจัดสรรทางทรัพยากรก็มักคำนึงถึงคนที่มิชื่อในทะเบียนราษฎร์เป็นหลัก ดังคำสัมภาษณ์ “การปกครอง ความยุติธรรม การแบ่งสรรปันส่วน การเข้าไปช่วยเหลือของรัฐมักจะคำนึงถึงคนในพื้นที่เป็นหลัก อาจมีการเลือกปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่เนื่องจากความคุ้นเคยที่แตกต่างกัน (ผู้นำชุมชนคนที่ 3 (สัมภาษณ์) 3 มีนาคม 2547)

4.2.5 ความอดทนอดกลั้น

ความอดทนอดกลั้นของคนในชุมชนเริ่มลดน้อยลง มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งพบว่าที่ผ่านมามีเรื่องขัดแย้งกันบ่อยครั้ง จนเกิดปัญหาความขัดแย้งที่ลุกลาม เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก ขาดความประนีประนอมกัน สิ่งสำคัญก็คือเกิดความสำนึกว่าเป็นคนละพวกพ้องกัน (ผู้นำชุมชนคนที่ 3 (สัมภาษณ์) 3 มีนาคม 2547)

4.2.6 ด้านธรรมชาติและสันติ

พบว่าด้านธรรมชาติและสันตินั้น เมื่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เริ่มเสื่อมโทรมลงบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดิมก็เริ่มรู้สึกและเห็นถึงความสำคัญของธรรมชาติมากขึ้น เริ่มมีการพูดคุยในประเด็นที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เริ่มตระหนักและเห็นความสำคัญของการแก้ปัญหา และเอาใจใส่ธรรมชาติมากขึ้น (สนทนากลุ่มประชาชนทั่วไปครั้งที่ 1, 3 มีนาคม 2547)

4.2.7 ด้านการยอมรับข้อแตกต่าง

พบว่าประเด็นในเรื่องการยอมรับข้อแตกต่างนั้น เป็นประเด็นที่มีการกล่าวถึงค่อนข้างน้อย

4.2.8 ด้านความขัดแย้ง

พบว่าด้านความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่ตำบลพะตงเริ่มมีความเด่นชัดมากขึ้น เริ่มจากความขัดแย้งในเรื่องการแย่งลูกค้า และผู้รับบริการจากบริการต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน ความขัดแย้งในเรื่องของที่อยู่อาศัย (สนทนากลุ่มประชาชนทั่วไป ครั้งที่ 1, 3 มีนาคม 2547)

4.2.9 ด้านความเอื้ออาทร

จากการศึกษา พบว่าด้านความเอื้ออาทรนั้นแม้จะเปลี่ยนแปลงไป การให้อภัยกันเริ่มน้อยลง (สนทนากลุ่มประชาชนทั่วไป ครั้งที่ 1, 3 มีนาคม 2547)

4.2.10 ด้านความสัมพันธ์ในชุมชน

พบว่าความสัมพันธ์ในชุมชนเป็นแบบต่างคนต่างอยู่มากขึ้น ส่งผลให้การได้รับทราบข่าวสารน้อยลง การช่วยเหลือกันของคนในชุมชนก็เริ่มน้อยลง “สมัยก่อนมีการช่วยเหลือกัน ตอนนี้สภาพจิตของคนได้รับการสะสมในสิ่งที่ไม่ดีเข้ามาทำให้ไม่กล้าที่จะช่วยเหลือกัน” (ผู้นำศาสนาคนที่ 1 (สัมภาษณ์) 20 มีนาคม 2547)

ตารางที่ 18 สรุปผลกระทบสุขภาพทางจิตวิญญาณขอบเขตและความเป็นไปได้

ดัชนีชี้วัด	คุณภาพของข้อมูล		แนวโน้มที่จะเกิดในอนาคต	ข้อถกเถียงเกี่ยวกับข้อมูล	ข้อเสนอแนะต่อการใช้อข้อมูล/ประเด็นการศึกษา
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ			
ด้านความหมายและเป้าหมายในชีวิต	มาก	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	มาก	เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้
ด้านคุณค่าในชีวิต	มาก	น้อย	แนวโน้มสูงขึ้น	มาก	เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้
ด้านความเชื่อและความศรัทธา	มาก	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	มาก	เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้
ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น	ปานกลาง	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	น้อย	เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้
ด้านความสัมพันธ์ในชุมชน	ปานกลาง	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	น้อย	เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้
ด้านความเอื้ออาทร	น้อยที่สุด	ปานกลาง	ไม่แน่ใจ	มาก	แนะนำให้ตัดออก
ด้านความยุติธรรม	ปานกลาง	มาก	แนวโน้มมากขึ้น	น้อย	เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ เน้นการศึกษาเชิงคุณภาพ
ด้านความอดทนอดกลั้น	ปานกลาง	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	น้อย	เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้ เน้นการศึกษาเชิงคุณภาพ

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ดัชนีชี้วัด	คุณภาพของข้อมูล		แนวโน้มที่จะเกิดในอนาคต	ข้อถกเถียงเกี่ยวกับข้อมูล	ข้อเสนอแนะต่อการใช้ข้อมูล/ประเด็นการศึกษา
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ			
ด้านธรรมชาติและสันติ	มาก	มาก	แนวโน้มสูงขึ้น	มาก	เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้
ด้านการยอมรับข้อแตกต่าง	มาก	น้อยมาก	ไม่แน่ใจ	ปานกลาง	เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้
ด้านความขัดแย้ง	ชัดเจนมาก	ชัดเจนมาก	แนวโน้มสูงขึ้น	น้อย	เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ได้

จากผลการวิจัยที่ได้นำเสนอในบทที่ 4 โดยแยกการนำเสนอผลกระทบในแต่ละมิติตามระเบียบวิธีวิจัยที่ผู้วิจัยได้ออกแบบไว้ พร้อมทั้งได้สรุปผลตามดัชนีชี้วัดแต่ละตัวที่ได้ผ่านความคิดเห็นจากที่ประชุมจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการนำดัชนีชี้วัดแต่ละตัวไปใช้ในการประเมินผลกระทบสุขภาพในอนาคตต่อไป ทั้งนี้จะได้นำผลการวิจัยไปอภิปรายและสรุปผลใน บทที่ 5 ต่อไป